

Sannfinländarnas uppgång och splittring – en väg till brokighet inom väljarkåren?

En kvantitativ analys av attityder och värderingar hos den sannfinländska väljarkårens subgrupper i riksdagsvalet 2019

Axel Sandell 37076

Magisteravhandling i statskunskap

Handledare: Janette Huttunen & Lauri Rapeli

Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi

Åbo Akademi

Våren 2022

ÅBO AKADEMI – FAKULTETEN FÖR SAMHÄLLSVETENSKAPER OCH EKONOMI

Abstrakt för avhandling pro gradu

Ämne: Statskunskap	
Författare: Axel Sandell	
Arbetets titel: Sannfinländarnas uppgång och splittring – en väg till brokighet inom väljarkåren? En kvantitativ analys av attityder och värderingar hos den sannfinländska väljarkårens subgrupper i riksdagsvalet 2019	
Handledare: Janette Huttunen & Lauri Rapeli	
<p>Abstrakt:</p> <p>Högerpopulistiska partiers framfart i Europa har ökat på studierna i populism och dess partiers väljare. Tidigare antogs högerpopulistiska partier vara nischartade och kortvariga, men nu anser forskare att de har börjat etablera sig som en egen partifamilj. Högerpopulismen kännetecknas med hjälp av tre faktorer, populism, nativism och auktoritarianism. I Finland är Sannfinländarna definierat som ett högerpopulistiskt parti.</p> <p>Sedan riksdagsvalet 2003 har Sannfinländarna definierats som ett högerpopulistiskt parti efter att de gått till val med starka anti-eu och anti-immigrations kampanj. I riksdagsvalet 2011 vann Sannfinländarna ett historiskt stort antal mandat i ett val och blev Finlands andra största parti. Samtidigt började även en inre maktkamp mellan den populistiska falangen med rötter i Finlands landsbygdsparti och den nationalistsinnade falangen. År 2017 splittrades partiet efter att Jussi Halla-aho från den nationalistsinnade falangen blev vald till partiets ordförande.</p> <p>Avhandlingens syfte är att forska i om den sannfinländska väljarkåren är brokig på grund av de stora förändringarna som skett hos Sannfinländarna. I analysen delas väljarkåren upp i fyra olika subgrupper, kön, ålder, utbildningsgrad och boningsort. Subgruppernas åsikter jämförs internt med hjälp av politiska påståenden som är grupperade till konfliktdimensioner som är vanliga i den finska politiken. Analysen genomförs med hjälp av en medelvärdesanalys och ett signifikanstest gör i form av ett ANOVA-test. Avhandlingen är avgränsad till riksdagsvalet 2019 och materialet som används är skapat av Finlands valforskningskonsortiet genom intervjuer som har genomförts ansikte mot ansikte.</p> <p>Studiens huvudsakliga resultat tyder inte på att väljarkåren skulle vara särskilt brokig i åsikter om de olika konfliktdimensionerna. Vissa signifikanta skillnader i attityder och värderingar finns mellan könen och mellan åldersklasserna. Men varken utbildningsnivå eller boningsort visar signifikanta resultat i analysen. Bland könen har manliga väljare mer konservativa värderingar och stöder mindre ett miljövänligt Finland över ekonomisk tillväxt än kvinnliga väljare. Bland åldersklasserna är i synnerhet de äldre sannfinländska väljarna mer för ett tvåspråkigt och miljövänligt Finland än de yngre åldersklasserna. Men överlag kan det inte konstateras att Sannfinländarnas snabba tillväxt till ett stort parti och partiets splittring skulle ha lett till att den sannfinländska väljarkåren vore brokig i sina attityder och värderingar i politiska frågor.</p>	
Nyckelord: Populism, högerpopulism, Sannfinländarna, riksdagsval, väljarkår, subgrupp, kön, ålder, utbildningsgrad, boningsort, medelvärdesanalys	
Datum: 21.03.2022	Sidantal: 73

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Forskningsproblem	5
1.2. Syfte och forskningsfrågor	6
2. Definitioner	8
2.1. Det förvirrande begreppet populism	8
2.2. Varifrån härstammar populism?	8
2.3. Definitionen av populism	11
2.3.1. Populism som ideologi	12
2.3.2. Populism som politisk strategi	14
2.3.3. Populism som kommunikation	15
2.4. Högerpopulism	16
2.5. Vänsterpopulism	18
2.6 Populism i denna avhandling	19
4. Sannfinländarna	20
4.1. Sannfinländarnas grunder	20
4.2. Sannfinländarna under Timo Soini	21
4.3. Sannfinländarna efter Timo Soinis tid som ordförande	27
5. Teoretisk referensram	29
5.1. Subgruppernas roll i valet av politiskt parti i val	33
5.1.1. Kön och väljare	34
5.1.2. Ålder och väljare	37
6.1.3. Utbildning och väljare	39
6.1.4. Boningsort och väljare	41
6.2. Konfliktdimensioner	43
7. Metod och material	45
7.1. Material	45
7.2. Forskningsdesign	49
7.2.1. Variabler	50
7.3. Metod	52
7.4. Dataanalys	53
7.5. Validitet och reliabilitet	53
8. Resultat	55
8.1. Subgruppen kön	55

8.2. Subgruppen ålder.....	56
8.3. Subgruppen utbildningsnivå	58
8.4. Subgruppen boningsort	60
9. Diskussion	62
10. Sammanfattning.....	72
Referenser.....	74
Bilagor	83
Bilaga 1: Z-värdet och standardavvikelsen i analysen	83
Bilaga 2: Resultaten av medelvärden i analysen.....	85

Tabellförteckning

Tabell 1 Populismformer som funnits i Finland.....	11
Tabell 2 Konfliktdimensioner som är vanliga i den finska politiken.....	44
Tabell 3 Urvalets representativitet och subgruppernas underklasser.....	48
Tabell 4 Politiska påståenden som är grupperade till konfliktdimensioner.....	51
Tabell 5 Konfliktdimensionernas värde i Cronbach alfa.....	54
Tabell 6 Könens signifikanta skillnader i konfliktdimensioner.....	56
Tabell 7 Ålderns signifikanta skillnader i konfliktdimensioner.....	57
Tabell 8 Utbildningens signifikanta skillnader i konfliktdimensioner.....	59
Tabell 9 Boningsortens signifikanta skillnader i konfliktdimensioner.....	61

1. Inledning

Olika politiska händelser runtom västvärlden blir idag ofta stämplade som populistiska, och speciellt som högerpopulistiska fenomen. Benämningen populism kan ta olika skepnader och har i medier och folkmun en tendens att beskriva vitt skilda samhällsfenomen som politiska partier, enskilda personer, protester, ställningstaganden och tal. I akademiska kretsar brukar populism beskrivas som en ideologi, en politisk strategi eller ett kommunikationssätt (se t.ex. Mudde 2004, Weyland 2001, Laclau 2005). Definitionen av begreppet populism har länge debatterats, men den definition som främst används idag är att populismen utgår från att samhället är uppdelat i två homogena och antagonistiska grupper: folket och eliten, och anser att politiken borde utföras enligt den allmänna viljan (Mudde 2004).

I USA stormade en populistisk rörelse bestående av upprörda amerikanska medborgare i januari år 2021 Kapitolium-byggnaden i Washington DC i ett försök att stoppa kongressen att officiellt fastställa Joe Biden till USA:s nästa president under deras "Save America" demonstration. Ekot från ropen i byggnaden av en brokig folkmassa från konservativa till högerextrema lyder "stop the steal", som avser att demokraterna har med hjälp av valfusk lyckats ändra valresultaten till Donald Trumps nackdel. En populistisk jargong om det "glömda folket" som blivit snuvade på ett val av samhällets "elit".

I Europa har en populistvåg under de senaste decennierna svept över världsdelen och vunnit åt sig mandat och väljare i större utsträckning än många trodde var möjligt för 30 år sedan. I Storbritannien segrade Brexit-anhängarna i folkomröstningen angående EU-medlemskap, I Frankrike lyckades det högerpopulistiska Front Nationals ordförande Marie Le Pen ta sig till presidentvalets andra omgång, och i Italien har det högerpopulistiska partiet Lega nått en stor framgång i de föregående valen. Liknande företeelser ses i de flesta europeiska länder som exempelvis Nederländerna, Ungern och Polen.

De nordiska länderna är inget undantag. I Norden har populistiska partier som Sverigedemokraterna, norska Fremskrittspartiet och Dansk folkeparti ökat sin

popularitet. Ann-Cathrine Jungar och Anders Ravik Jupskås (2014) menar att det nordiska partisystemet traditionellt har byggts upp av fem olika partifamiljer: socialdemokratiska-, kommunist- eller vänster-, konservativa-, agrara- och liberala partier. Under 1970- och 1980-talen har även kristdemokrater och gröna partier kunnat normalisera sin parlamentariska representation och bildat egna partifamiljer. Nu argumenterar Jungar och Jupskås (2014) att även en radikal högerpopulistisk partifamilj har etablerat sig i Norden.

Högerpopulistiska partier har uppkommit i olika vågor efter andra världskriget, men det var inte innan denna tredje våg som började på 1980-talet som högerpopulistiska partier fick ett starkt fotfäste i nationella parlament och senare i ett flertal regeringar runtom Europa. Denna högerpopulistiska partifamilj definieras av Cas Mudde (2007) som partier vars kärnideologi minst inkluderar en kombination av nativism, auktoritarianism och populism. Forskare har även visat oro för högerpopulistiska partiernas antidemokratiska karaktär, där man gör en skillnad mellan extremhögerens antidemokratiska karaktär å ena sidan och radikalhögerens motsättning av liberal demokrati å andra sidan (Mudde 2010).

Enligt Westinen et.al (2020) var Finland i början av 2000-talet ett av de få länder i Europa där ett högerpopulistiskt parti inte hade slagit genom, även om Finland redan då hade en politisk atmosfär med tvivelaktiga attityder till både invandring och eliten i samhället, vilka var på liknande nivå som många andra europeiska länder. Därmed har grunden till att ett högerpopulistiskt parti skulle klara sig i Finland lagts för länge sedan. I Finland kan den högerpopulistiska närvaron i riksdagen ses genom Sannfinländarna (Puhakka 2012; Herkman 2019; Wiberg 2011).

I denna avhandling undersöker jag den sannfinländska väljargruppens åsikter och värderingar. Sannfinländarna var sedan det grundades år 1995 ett marginellt parti med ett få antal mandat i riksdagen. Sannfinländarna grundades strax efter att det agrarpopulistiska partiet Finlands landsbygdsparti tvingades läggas ner efter ekonomiska svårigheter och en nedgång i väljarpopulariteten. Sannfinländarnas genombrott skedde i riksdagsvalet 2011 då det kända utropet av den dåvarande

partiordförande Timo Soini *hyvät ystävä, tuli iso jytky*¹ ökade under Sannfinländarnas valvaka under riksdagsvalen år 2011. En skrällseger som ökade partiets mandatplatser från 5 mandat till 39 mandat.

Tidigare forskning som Finlands riksdagsvalsforskningar har ofta fokuserat på partiernas väljarkår som en helhet. Exempelvis har det konstaterats att Sannfinländarnas väljarkår har mellan riksdagsvalen 2011 och 2019 förflyttat sig ekonomiskt sett mer högerut och att partiet är framför allt populärt bland arbetstagare och män (Westinen et al. 2020). Inom forskning som tangerar högerpopulismen i Europa har studierna blivit allt fler, som säkert kan anses bero på högerpopulistiska partiers framfart i ett flertal olika länder (Rooduijn 2018). Forskningen har exempelvis diskuterat hur högerpopulismen kan definieras (Mudde 2007, Weyland 2001, Laclau 2005), perspektiv på populismens ursprung och övergripande helhet (Herkman 2019), hur populismen påverkar väljarbeteendet (Akkerman et al. 2014) och komparativa studier mellan högerpopulistiska partiers väljare (Zhirkov 2014). Färre studier har dock gjorts om enskilda högerpopulistiska partiers väljarkårs subgrupper och om väljarna sinsemellan är olikartade och oenhetliga i åsikts- och värdefrågor.

I denna avhandling delas Sannfinländarnas väljargrupp upp i subgrupper på basis av kön, ålder, utbildning och boningsort för att kunna analysera väljarnas åsikter sinsemellan med varandra. I varje subgrupp analyseras dess klasser med varandra, med detta menar jag att exempelvis inom subgruppen kön analyseras klasserna män och kvinnor med varandra. För att forska i väljarnas attityder och värderingar används politiska frågor som bygger på politiska konfliktdimensioner som är kännetecknande i den finländska politiken. Dessa konfliktdimensioner är: invandravänlig – invandrarfientlig, elit – folk, vänster – höger, liberala värderingar – konservativa värderingar, enspråkighet – tvåspråkighet och miljö – ekonomi. Så vitt jag vet har det inte gjorts tidigare forskning där sannfinländska subgruppers åsikter skulle jämföras internt med hjälp av politiska konfliktdimensioner.

¹ Fri översättning: Bästa vänner, det blev en stor skräll.

Avhandlingens forskningsproblem grundar sig i det sannfinländska partiets snabbt erhållna stora popularitet och dess markanta ökning av mandat i riksdagsvalet 2011, samt den inre maktkampen mellan partiets två falanger. Partiet splittrades till två nya partier år 2017. Avgränsningen för avhandlingens tidsintervall och data är vald på basis av det riksdagsval som är närmast i framtiden från partiets splittring, alltså riksdagsvalet 2019. Orsaken till avgränsningen är att till bästa förmåga kunna analysera hur och om subgrupperna i Sannfinländarnas väljarkår är brokiga efter att partiet har genomgått en snabb och storartad ökning i popularitet, en förändring till en mer radikal partiordförande, och delat sig till två olika partier. Det är även det riksdagsvalet där Sannfinländarna för första gången går till riksdagsval med en ordförande som tillhörde den nationalistsinnade falangen.

Avhandlingens resultat kommer att visa ifall den sannfinländska väljarkåren är brokig i dess åsikter och värderingar inom politiska konfliktdimensioner, alltså om väljarkåren är sociodemografiskt och attitydmässigt enhetliga eller inte. Som jämförelse används åsikterna och värderingarna av de övriga riksdagspartiernas väljare inom samma konfliktdimensioner. Detta är viktigt för att kunna fastslå om brokigheten i Sannfinländarnas väljarkår även kan hittas i de övriga riksdagspartiernas väljarkårer, eller om brokigheten i en viss konfliktdimension är ett särdrag som endast finns i den sannfinländska väljarkårens subgrupp.

Denna avhandling har ett forskningsvärde och ett värde för allmänheten. Sannfinländarna har som många andra högerpopulistiska partier haft en stark väljarbas bland män och arbetstagare, samt med hjälp av karismatiska ledare lyckats fylla kandidatlistor inför val (Westinen et al. 2020). Partiets profil har ändå ändrats efter att partiledningen förnyades år 2017. Med att studera brokigheten i en väljarkårs subgrupper vars parti genomgått stora förändringar genom åren kommer resultatet visa om brokighet i väljarkårens värderingar speglar sig från ett politiskt partis snabba uppgång och splittring.

1.1. Forskningsproblem

I riksdagsvalet 2011 vann Sannfinländarna en stor ökning av väljarstöd, en mandatökning mellan två riksdagsval som aldrig tidigare skett i Finlands politiska historia efter krigstiderna.² Partiet kunde även etablera sig som ett betydelsefullt politiskt parti i riksdagen med hjälp av sina goda valframgångar i både riksdagsvalet 2015 och 2019.

Efter att partiet ställde sig i oppositionen efter resultatet i riksdagsvalet 2011, tog Sannfinländarna på sig regeringsansvar efter att ha endast tappat ett mandat i riksdagsvalet 2015. Det sannfinländska partiet hade liberalt accepterat medlemmar och riksdagsvalskandidater vars politiska åsikter kunde vara radikalt olika (Nurmi 2017). Detta ledde till en inre maktkamp i partiet att efter att Sannfinländarna vann stort i riksdagsvalet år 2011, i synnerhet till två olika falanger: den traditionella populistiska falangen med rötterna i Finlands landsbygdsparti, och den nya falangen med nyinvalda nationalistsinnade riksdagsledamöter (Jungar 2017; Nurmi 2017).

Denna maktkamp fortsatte även efter riksdagsvalet 2015, i synnerhet i och med att Sannfinländarna för första gången skulle axla regeringsansvar. De inre stridigheterna om regeringsarbetet kulminerade i Sannfinländarnas ordförandeval år 2017 då Sampo Terho från den traditionella falangen ställdes emot Jussi Halla-aho från den nationalistsinnade falangen. Efter att Halla-aho segrat i ordförandevalet meddelade de övriga regeringspartierna att de inte kommer att fortsätta regeringssamarbetet, då den nya ordföranden representerade en mer radikal politik än hans företrädare. Dessutom meddelade en stor del av Sannfinländarnas riksdagsledamöter att de lämnar partiet och skapar en ny gruppering i riksdagen. Denna nya gruppering, som senare kom att kallas Blå framtid, tog över Sannfinländarnas tidigare ministerposter i regeringen. Efter regeringsperioden lyckades Blå framtid inte vinna ett enda mandat i riksdagsvalet 2019. Sannfinländarnas blev i samma val det andra största partiet med 39 mandat, med endast ett mandat färre än Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP).

² Demokratiska förbundet för Finlands Folk (DFFF) gick visserligen framåt 49 mandat i riksdagsvalet 1945, men jämförelsen är svår att göra då partiet hade varit förbjudet fram till det valet.

Forskningsproblemet tar fasta på frågan om väljarkåren internt har blivit brokig av det sannfinländska partiets snabba framgångar i val, inre maktkamp mellan falanger och splittring av paritet. Tidigare forskning har undersökt hela väljarkårens åsikter och värderingar, och det har konstaterats att väljarkåren som en helhet under de senaste åren har förflyttat sig mera högerut och blivit alltmer ett parti för manliga väljare (Westinen et al. 2020). Denna forskning kommer i stället att gå in på ett djupare plan och undersöka olika subgrupper i partiets väljarkår för att se ifall de valda subgrupperna i väljarkåren är brokiga sinsemellan eller om också subgrupperna följer partiets utveckling i attityds- och värderingsfrågor.

1.2. Syfte och forskningsfrågor

Begreppet populism används aktivt av olika personer, partier och i utlåtanden. Dessutom kan händelser och aktioner stämplas som populistiska, men definitionerna är ofta otillräckliga. Syftet med avhandlingen är att bidra till diskussionen och forskningen kring populism genom att forska i Sannfinländarnas väljarkårs åsikter och värderingar. Avsikten är inte se på Sannfinländska väljare som en enda stor helhet, utan att analysera de inre subgrupperna.

Forskningsfrågorna är:

FF1: Hur skiljer sig attityder och värderingar hos Sannfinländarnas väljare i olika politiska konfliktdimensioner inom subgrupperna kön, ålder, utbildning och bostadsort i riksdagsvalet 2019?

FF2: Hur skiljer sig attityder och värderingar hos Sannfinländarnas väljare jämfört med de övriga riksdagspartiernas väljarkårer i olika politiska konfliktdimensioner inom subgrupperna kön, ålder, utbildning och bostadsort i riksdagsvalet 2019?

Analysen går ut på att undersöka ifall det finns signifikanta inre skillnaderna i subgrupperna kön, ålder, utbildning och bostadsort. Dessa fyra subgrupper används för att de kopplas med populistiska partier och deras väljare. Väljare för högerpopulistiska partier kan ofta kopplas till män och arbetstagar, samt för

Sannfinländarnas del till landsbygden på grund av partiets rötter i Finlands Landsbygdsparti (Westinen et al. 2020). Även ålder har traditionellt sett haft en stor inverkan på val av parti i Finland (Grönlund & Westinen 2012).

Dessutom kan högerpopulistiska partiers framgång till viss del förklaras med hjälp av förändringar i samhällsliga strukturer (Kestilä & Söderlund 2007) varför forskning även inom utbildningsgrad och bostadsort är intressanta (som det vanliga glömda folket i form av lågutbildade eller globaliseringens förlorare i landsbygden). En djupare redovisning för valet av subgrupper går genom i kapitel 5.1. Subgrupperna är även valda på grund av jämförelsemöjligheter. Dessa subgrupper är vanliga att använda i liknande forskning och har exempelvis använts i riksdagsvalsundersökningar tidigare (Borg et al. 2020), dock inte för att analysera subgrupperna internt, utan i stället för att exempelvis forska i subgruppernas representativitet i olika partier.

Med dessa forskningsfrågor gör jag en djupdykning i Sannfinländarnas väljarkrets och forskar om de olika subgruppernas åsikter och värderingar skiljer sig internt och med de övriga riksdagspartiernas väljare. Med hjälp av forskningsfrågorna kommer det att gå att utläsa ur resultatet om den sannfinländska väljarkåren är brokig. Nyttan som kommer att kunna fås från att läsa ut resultaten av forskningsfrågorna från denna avhandling är tydlig. Resultatet kommer att visa ifall den sannfinländska väljarkåren både sociodemografiskt och åsiktsmässigt är en enhetlig väljarkår eller inte.

Dessutom kommer brokigheten att jämföras med de övriga riksdagspartiernas väljarkårer, och ger möjligheten att jämföra resultatet med tidigare forskning då denna avhandling använder sig av samma subgrupper och konfliktdimensioner som används i den nationella riksdagsvalsforskningen (Borg et al. 2020). Forskningsfrågorna är väsentliga och intressanta med tanke på Sannfinländarnas position som ett parti. Partiet har haft en snabb ökning av popularitet, ändrat genom ordförandebyte sin profil till en mer radikal profil, har splittrats upp till två partier, och har under de senaste åren haft ett understöd som kan liknas med en bergochdalbana i nationella partimätningar. Sannfinländarnas understöd har mellan år 2017 och år 2022 seglat mellan 6,9 % och 24,3 % (Östling 2022).

Därmed kommer forskningsfrågorna att svara på om subgrupperna i partiets väljarkår har blivit brokiga med tanke på de olika omständigheter och politiska företeelser som partiet har genomgått. Till dessa företeelse hör också den mjuka nationalism och antiimmigrants politik som radikaliserades i partiet efter år 2007 efter att partiet fick medlemmar som även hörde till nationalistiska grupper som Suomen Sisu. Partiets kontakter till högerextrema och rasistiska miljöer accentuerades även efter partiets genombrott i riksdagsvalet 2011 och regeringsansvaret efter riksdagsvalet 2015 (Jungar 2017). Sannfinländarnas partiprofil ändrades år 2017 då Jussi Halla-aho som blivit känd för hans åsikter om invandringsfientlighet blev partiordförande, och även varje vald viceordförande var profilerade som invandringsfientliga. Partiet var redan splittrat i olika falanger innan händelserna år 2017 men partisplittringen hämtade tydligt fram de inre skiljelinjerna (Westinen et al. 2020)

2. Definitioner

2.1. Det förvirrande begreppet populism

I detta kapitel kommer jag att förklara begreppet populism och vilka olika sätt som begreppet kan kopplas med och tolkas. Jag kommer redogöra för varifrån dagens populism härstammar, vad populism är och varför det inte kan fungera självständigt som en så kallad tjock ideologi. Dessutom redogör jag för definitionen och studier om högerpopulismen, samt kommer jag även kortfattat gå in på vänsterpopulismen. Eftersom avhandlingen fokuserar på ett högerpopulistiskt parti, fokuserar jag på diskussionen kring högerpopulism och diskuterar vänsterpopulism endast kortfattat

2.2. Varifrån härstammar populism?

Samtidigt som populistiska partier och ledare vinner alltmer stöd och befäster sig i den vardagliga politiken, ökar nyheter, artiklar och vardagligt tal om begreppet populism. Men själva begreppet används på olika sätt, sällan med en klar definition.

Ofta används ordet populism eller populist som en skymf eller rentav en svordom av politiker, journalister och individer – en benämning som används för att hävda att ett parti eller politiker antingen använder sig av propagandaliknande simplificeringar av komplexa politiska frågor, rider på en opportunistisk huvudströmning av samtidens folkopinion eller samverkar med radikala aktörer som befinner sig marginaliserade i den politiska arenan (Reinemann et al. 2017). I en vardaglig kontext kan populism mena en slags uppvaktning av folket och känslotvångande politisk retorik (Herkman 2019). Från en sådan kontext kan man anse att populism har funnits lika länge som politik, då man redan i antiken Grekland ansåg att kunna vädja till känslor (pathos) var lika viktigt som att vädja till förnuftet (logos) i ett tal.

Populism är inte något nytt fenomen. Dagens högerpopulism i Europa, som har sina rötter i 1980-talet benämner man som "nya populisterna" (Mudde 2004). Själva begreppet populism som term går minst tillbaka till 1870-talets Narodniki-rörelsen i Ryssland, eller det amerikanska Populistpartiet (eng. The Populist Party) som grundades år 1891 (Herkman 2019). Enligt Herkman (2019) kan man dock även argumentera för att populism i någon form redan inträffar i England med rörelser under 1600-talets inbördeskrig och arbetarklassens Chartism-rörelse under 1800-talet för ökade möjligheter till influens, beroende på hur man tolkar och definierar populism. Populistpartiet i USA är dock ursprunget för själva benämningen "populism". Deras parti stod för att stöda sydstaternas bomulls- och spannmålsbrukare och arbetarnas angelägenheter. De motsatte sig banker, landsvägar och vanligtvis eliten i samhället (Wiberg 2011). Ett stöd för "ett förlorat folk" och att motsätta sig en slags elit i samhället är kännetecknande för populism även idag.

För att förstå populismen idag behöver vi förstå historien. Dock, eftersom populism uppkommer i en form som passar just den historiska kontexten eller den lokala politiska kulturen i sin tid, är det svårt, om inte omöjligt att förstå populismens historia; speciellt med tanke på definitionssvårigheterna av populism (Herkman 2019). Problemet med att förstå historien är att man nämner olika populistvågor som skilda händelser i olika länder, som Taggart (i Herkman 2019) delar upp populism i Latinamerika, USA, Kanada och Afrika, i stället för att se det som någon slags

gemensam faktor. Utöver att se på fenomenet från ett lokalt perspektiv, har populism delats upp i olika teman, som Ann-Cathrine Jungar (2017) gör om Nordens populiströrelser. Jungar delar upp Nordens populism i tre olika delar: 1950-talet i Finland med agrarpopulismen, Norge och Danmark under 1970-talet med skatteprotestpopulism, och ny populismen under 1980-talet i Sverige som förenade anti-invandringsgrupper och extremnationalism. Den sistnämnde kom senare att bli stora populistpartier i hela Norden.

Kriesi lyfter i hans artikel (2014) fram en överblick på olika orsaker varför populism har lyckats bli central inom politiken genom historien:

1. Folkets bristande tro på att det politiska maskineriet är kapabelt att lösa samhällsliga problem. Långa ekonomiska recessioner kan lyftas upp som ett exempel på långvarande samhällsliga problem där väljare kan tappa tron för det politiska maskineriet.
2. Folkets tappat tillit till politiska partier eller till deras tillvägagångssätt. Ökningen av övernationella aktörer inom det politiska systemet som EU har lett till mindre transparenta och längre beslutskedjor, vilket har minskat ansvarsskyldigheten för politiska beslutsfattare, och ökat på politiska beslut som fattas bakom kulisserna.
3. Förändringar i samhället som gäller ekonomi eller kultur. Exempel på dessa kan vara globalisering eller urbanisering, där populistiska partier tenderar ha ett understöd från förlorarna av samhällsförändringarna.
4. Populistiska världens struktur sprids till politisk verksamhet utanför traditionella politiska institutioner. I brist på omedelbart tillgängliga alternativ i politiska institutioner kan missnöjda väljare mobilisera sig i synnerhet till proteströrelser för att försöka tvinga fram eftergifter från den politiska eliten, med att direkt tilltala allmänheten.

Dessutom bidrar mediernas större samhällsliga roll till samtliga punkters betydelse (Herkman 2019). I synnerhet omformar nya medier nya former av politisk kommunikation. Internet och sociala medier har skapat nya former av kampanj som möjliggör ett nytt sorts samspel mellan väljarna och partiledarna. Enligt Kriesi (2014)

har detta skapat en ny medielogik och nya former av mediecentrerad politisk kommunikation. Som även återkopplar väljarna till politiken som förs bakom kulisserna på ett nytt sätt.

Tabell 1 Populismformer som funnits i Finland. (Herkman 2019, 70).

Benämning	Förståelse av "folket"	Motståndare	Huvudideologi	Populismens form
Agrarpopulism	Landsbygden / vildmark	Städernas maktelit	Primitivism	Marginalpopulism ³
Nypopulism	Etniska / det glömda folket	Övriga (ex. invandrare) / Makteliten	Nativism / Konservatism	Marginalpopulism, huvudströmspopulism

I tabellen ovan visas de två olika formerna av populism som varit aktiva i Finland. Med marginalpopulism menas en populistisk rörelse som fungerat som en mindre proteströrelse och aktivt utmanat de makthavande politiska partierna. Huvudströmspopulism avser den händelse om populiströrelsen har etablerat sig i den politiska vardagen, som det hänt i de nordiska länderna (Herkman 2019). Sannfinländarna har i Finland förflyttat sig från att vara ett marginalpopulistiskt parti till ett huvudströmspopulistiskt parti.

2.3. Definitionen av populism

En diskussion bland allmänheten och bland forskare har länge funnits om hur populism ska definieras och vad det egentligen är. I medier och folkmun används populism ofta utan att ge någon definition på fenomenet. Dessutom kan någon bli benämnd som populist både i en positivt och i en negativ bemärkelse. Det har sagts "att om termen populism inte fanns skulle ingen samhällsvetare komma på tanken att uppfinna den" (Canovan 1999, 301, i Ekmand & Linde 2010, 204). Dessutom har forskare liknat populism med en kameleont, då den lyckas befinna sig i så många olika skepnader.

³ Laitapopulismi, fringe populism

Populismforskare kommer från olika disciplinära bakgrunder och därför är det föga förvånade att det finns olika förhållningssätt till populism, olika definitioner och olika föreställningar om hur det ska studeras. Populism definieras av olika personer som en ideologi (Feldman 2013), en smal ideologi (Mudde 2004), en politisk strategi (Weyland 2001) och som kommunikation (Laclau 2005). Dessutom har populism uppkommit genom historien från yttervänstern till ytterhögern. Populistiska politiker i vänstern är exempelvis Bernie Sanders och Alexis Tsipras, och i högern bland annat Marie Le Pen och Donald Trump (March 2017).

Eftersom valresultaten i ett flertal europeiska länder under 2000-talet har visat goda framgångar för populistiska partier, går det att dra slutsatsen om att populistiska partier inte är så kortlivade och nischade som det tidigare antagits. I stället har populistiska partier och rörelser haft en lång livslängd som även ser ut att fortsätta.

I detta kapitel går jag in på hur populism har definierats som en ideologi, politisk strategi och som kommunikation, och på vilka sätt de är både lika varandra och hur de skiljer sig från varandra. Dessutom diskuterar jag definitioner som gäller högerpopulismen och kortfattat definitionen om vänsterpopulism.

2.3.1. Populism som ideologi

Enligt Mudde (2004) råder det idag en viss koncensus om definitionen. Han anser själv att populism är en tunncentrerad ideologi som anser att samhället är uppdelade i två homogena och antagonistiska grupper: folket och eliten, och anser att politiken borde vara uttryckt enligt den allmänna viljan. Det att populismen är tunncentrerad betyder att den endast har åsikter om vissa delar av politiken och saknar klara åsikter om exempelvis ekonomi och politiska system. Därför är det vanligt för populistpartier att sammanföra sig med en slags värdideologi, oftast nationalism för högerpopulister och socialism för vänsterpopulister (Mudde 2004). Enligt Mudde kan man inte dra slutsatser om att dagens populism skulle utmana demokrati i samma utsträckning som på början av 1900-talet, men man kan se hur den utmanar traditionella

institutioner och liberala demokratins värderingar som minoritetsrättigheter, pluralism och maktindelningsprincipen.

Inom populistisk diskussion är synen mellan eliten och folket normaliserad, och ger ofta inte empiriska bevis eller argument om folkets attityder. Diskussionen bygger på en uppdelning mellan vänner och fiender, där politiska motståndare inte har olika värderingar och mål, utan helt enkelt har fel och är onda (Mudde 2004). Återkommande teman i definitionen av populism omfattar också en idé om ett folk, skapande av en grupp och motsättningar mellan folkgrupper (Herkman 2019). Den vanligaste benämningen på motsättningen mellan folkgrupper är "folket" mot "eliten" (Wiberg 2011). Populism bygger på att vara anti-elitistiska och anti-etablissemang, och påpekar att de, och endast de, representerar folket (Müller 2017). Müller menar också definitionen på populism innehåller kritik av makthavarna eller status quo, men kan inte stå som ensam definition eftersom all kritik då kunde stämplas som populism. Ändå ses populisterna som reformister i stället för revolutionärer och stöder på så sätt ett befintligt partisystem; i stället ställer de sig emot etablerade partier och påstår sig vara ett nytt sorts alternativ⁴ (Mudde 2004).

Det är lättare att förstå vad populism motsätter sig än vad de stöder. Populister påstår att de talar för det förtryckta eller glömda folket och vill frigöra dem med hjälp av att göra folket medvetet om förtrycket. Populism siktar på att förändra folkets status genom det politiska systemet, inte att förändra själva folket, vilket är en fundamental skillnad gentemot exempelvis den tidiga socialismen vars mål var att höja arbetarnas ställning och frigöra dem från ett falskt medvetande med hjälp av utbildning (Mudde 2004). I stället utgår populismen från att folkets medvetande, eller *bondförnuftet*, är grunden för det goda, politiskt sett.

⁴ De uttrycker alltså en populistisk anti-parti stämning, istället för en extrem anti-parti stämning (Mudde 2004). Skillnaden är att den först nämnda är kritisk mot systemet, med den andra vill radera ut systemet.

2.3.2. Populism som politisk strategi

Populism har också definierats som en politisk strategi: *"Populism är bäst definierat som en politisk strategi genom vilken en personalistisk ledare söker att utöva eller utövar regeringsmakt baserad på direkt, omedelbart, icke-institutionellt stöd från ett antal oftast oorganiserade anhängare"* (Weyland 2001, 14). Enligt Weyland kan en karismatisk ledare vinna brett och intensivt stöd från, i ett stort sett, en oorganiserad massa genom att "representera" människor som känner sig utlämnade eller marginaliserade ur det nationella politiska livet genom att ge dem löften om att rädda dem från kriser, hot och fiender. Den karismatiska ledarens uppgift är att ifrågasätta privilegierade grupper och korrupta institutioner i folkets namn. Weylands bygger hans definition på med hjälp av latinamerikanska länder som har haft karismatiska framgångsrika populistiska ledare.

Det finns ett flertal forskare som har definierat populism i liknande termer, även om de inte helt och hållet godkänt Weylands definition. Daniel Rueda (2020) tar upp tre liknande definitioner på populism: Alan Ware "en politisk strategi som används av ett brett spektrum av politiker", Hans-George Betz "Främst en politisk strategi, vars politiska retorik åstadkommer latent klagomål och vädjar till känslor som de framkalla", och Robert R. Barr, "En massrörelse ledd av en utomstående eller en *maverick*⁵ som försöker få eller behålla makten genom anti-etablissemangspolitik och plebiscitära kopplingar" (Rueda 2020). Enligt dessa definitioner står en karismatisk ledare och retorik i centrum av populismen, i stället för ideologier, värderingar eller former av representation. Med andra ord är det relationen mellan ledaren och väljarna som är viktig, i stället för folket och eliten.

Rueda (2020) menar att det finns tre kännetecknande faktorer för dessa definitioner. För det första är populistiska ledare profilerade som politiker som är maktsökande och agerar för att maximera sin egen vinst mätt med hjälp av opinionsstöd. För det andra antar definitionerna att det går att greppa populismen genom ledarens beteende, vilket betyder att både efterfrågesidan och institutionell, historisk och kulturell dynamik lätt förbises. För det tredje finns det ett normativt innehåll då

⁵ Ensamvarg eller partilös person.

populistiska partier och politiker systematiskt fördöms. Rueida (2020) kritiserar alltså dessa definitioner på populism och menar att definitionerna är alltför vaga, smala och inte kan appliceras metodologiskt. Enligt Mudde (2004) kan karismatiskt ledarskap, speciellt kommunikationssätt eller en direkt kommunikation mellan ledare och "folket" vara vanligt inom populistiska rörelser, så de något som främjar populismen i stället för att definierar det. En mer direkt kommunikation mellan ett politiskt parti och partianhängare har ökat över lag, och kan inte endast tillämpas till populistiska ledargestalter. Att försöka förstå populism genom ledargestalter eller retorik kan vara problematiskt då en karismatisk person är en subjektiv känsla. Någon som är karismatisk för någon kan vara icke karismatisk för en annan.

2.3.3. Populism som kommunikation

Ett sätt att försöka förstå sig på populism är genom kommunikation. Jagers och Walgrave (2007) menar att en empirisk kvantitativ innehållsanalys är möjlig för att kunna bestämma om någon har använt sig av populistisk kommunikation. Enligt dem är tunn populism någon som hänvisar till folket och skapar en föreställd gemenskap. Tjock populism däremot innehåller elementen anti-elitism och exkludering av folkgrupper, som antingen ses som ett hot mot sanna folkets värderingar eller normer. Paris Aslanidis (2016) menar att Muddes allmänt sett populära syn på populism som en tunncentrerad ideologi som fokuserar på motsättningen mellan folket och eliten inte borde användas som sådan. Aslanidis (2016) hävdar att eftersom populism bevisligen uppkommer kameleontlikt i så många olika former, kan man omöjligen definiera populismen som någon slags ideologi; då en av de minst obestridda definierade faktor för en ideologi är koherens. I stället menar Aslanidis (2016) att populismen borde analyseras genom diskurs. En diskursram för forskning av populism skulle ge två fördelar, för det första skulle det fånga upp den populistiska retoriken, och för det andra skulle det ge ett tydligt ramverk för empirisk forskning. Därtill underlättar det forskarens arbete då hen inte direkt behöver ta ställning till partiets ideologiska ställning, utan kan forska i graden av populistisk kommunikation

både för partier som anses vara populistiska och för partier som endast använder sig av populistisk retorik som kommunikationsstrategi (Järvinemi 2022).

Tanken om att forska i populism genom diskursanalys bygger på Ernesto Laclau (2005) idé om att populismen är logiken av artikulation där aktörer genom diskurser skapar subjekt och objekt genom konstruktionen av motsättning mellan folket och eliten (Hatakka 2019). Med andra ord skapas en liknande motsättning mellan elit och folk, men genom en diskursiv artikulation. Via den motsättningen kan en populistledare ställa sig fram, och göra anspråk på att representera det "enhetliga folket" och heterogena klagomål som en sammanhängande helhet (Hatakka 2019). Därför kan populism även definieras som politisk logik, som kontextvis är varierande, men som genom artikulation förenar individer och grupper i föreställda allianser för att avancera ouppfyllda samhällsliga krav (Laclau 2005).

2.4. Högerpopulism

Det finns inte någon vetenskaplig konsensus om hur högerpopulism borde definieras. Widfeldt (2010) menar att ett högerpopulistiskt parti inte behöver innebära att partiet står till höger i en ekonomisk bemärkelse, utan syftar mera på att vara konservativa eller nationalistiska. Enligt Mudde (2007) finns det en problematik i och med att så många olika benämningar används i studier som behandlar mer eller mindre liknande partier eller ideologier. Dessa studier använder enligt Mudde (2007) en uppsjö av olika definitioner: högerradikala, högerextrema, högerpopulistiska, ytterhögern, populistisk nationalism, nationalpopulism, xenofobis populism; eller olika kombinationer av dessa (Widfeldt 2010). Problematiken ligger i att dessa terminologiska kaos har uppstått på grund av avsaknaden av tydliga definitionsanvändningar. Jag kommer att använda mig av benämningen högerpopulism. Dock, enligt Mudde, går det att påpeka att det skall göras en skillnad mellan högerpopulistiska partier i Europa och extremhögerpartier, som exempelvis Gyllene gryningen i Grekland. Extremhögern kan definieras som är antidemokratiska och vill ersätta demokratin med diverse auktoritära styrelseformer som är icke-demokratiska och kan även använda sig av politiska våldsmetoder (Jungar 2017).

Mudde (2007) definierar högerpopulism (*populist radical right*) som en ideologi som kombinerar nativism, auktoritarianism och populism. Denna definition av Mudde (2007) har använts regelbundet som i Kestilä-Kekkonen & Sipilinen (2020), Herkman (2017) och Hatakka (2019), och är en definition som inom den ideologiska diskussionen om högerpopulism har vunnit popularitet som ett sätt att definiera högerpopulismen. Enligt Mudde (2007) är den viktigaste ideologiska faktorn nativism, som han definierar som en ideologi som anser att stater borde exklusivt vara bebodda av de nationalfolket (*native group*) och att element som inte tillhör nationen ses som hot för den homogena nationalstaten. Med auktoritarianism menar Mudde (2007) en övertygelse om ett strikt beordrande samhälle. Där lag och ordning samt en bestraffande konventionell moral är respekterade. Det behöver dock inte innefatta en antidemokratisk syn, men utesluter inte heller en sådan. Populism igen, är i detta sammanhang, definierat som en tunncentrerad ideologi som anser att samhället är uppdelat i två homogena grupper: det gedigna folket och den korrupta eliten (Mudde 2007).

Mudde (2002, refererat i Hannuksela 2019) menade innan hans definition som han omformade till den ovan, att det finns fem olika utmärkande egenskaper för högerpopulismen: nationalism, rasism, xenofobi, antidemokratiska attityder och en idé om en stark stat. Övriga egenskaper som kännetecknar högerpopulismen är exempelvis "etnocentrism, antikommunism, antiparlamentarism, antipluralism, militarism, lag-och-ordning-tänkande, krav för en stark politisk ledare eller exekutiv, antiamerikanism och kulturell pessimism" (Mudde, 2002, s. 10–11, i Hannuksela 2019, 10). Högerpopulistiska partier är alltså höger då det kommer till sociokulturella frågor, främst synen på invandring och medborgarskap, men även familjefrågor och laglydnad. Mudde (2007) menar dock att denna uppställning har problem och kritik emot det har väckts, speciellt har denna definition setts som för ologisk, råddig eller helt enkelt felaktig.

Högerpopulism utgår ifrån motståndet mot invandring och det multikulturella samhället, som ett skydd för den egna nationen och dess kulturella karaktär, samt ska det fungera som en garanti att den egna distinkta folkgruppen inte upphör (Rydgren & Widfeldt 2004). Även argument som *välfärdschauvinismen* har fått en

större betydelse genom åren. "Enligt detta argument tar invandringen resurser som skulle ha kunnat användas till ökad (eller åtminstone bibehållen) välfärd för "den ursprungliga" befolkningen"" (Rydgren & Widfeldt 2004, 25). Migranter målas upp som tärande element som "ekonomiska flyktingar" eller "sociala turister", som migrerar till ett land för att leva på bidrag. Samtidigt, menar Rydgren och Widfeldt (2004), att den populistiska högern även använder argument som menar att invandrare konkurrerar om knappa resurser med "folket" som arbetsplatser.

Högerpopulistpartier i Norden anses vara liknande och bygga på liknande grund. Nordiska högerpopulistpartier har genomgått en ideologisk utveckling från missnöjespartier, nischpartier till dagens högerpopulistiska partier som kombinerar nationalism och värdekonserveratism. De är kritiska till EU, invandring och ser islam som ett hot för den västerländska kulturen. Konservativa ståndpunkter inom familjeliv, jämställdhetsfrågor och sexuella minoriteter. De vill ha starka nationella försvar och tuffare kriminalpolitik (Jungar 2017). "Essensen i populismens "tunna" ideologi är en antietablissemangsposition enligt vilken samhällets viktigaste konfliktlinje går mellan ett enhetligt, sammanhållet och homogent folk och en korruptpolitisk elit som varken är representativ för eller responsiv inför folket" (Jungar 2017). Populism har associerats med kortlivade politiska partier och rörelser, vilka under stora samhällsomvandlingar och kriser mobiliserat väljarnas missnöje med kritik av det politiska etablissemang. Den här typen av protestpartier betraktades som övergående politiska fenomen beroende av en stark och karismatisk ledargestalt som appellerade till protestväljare. De nordiska populistiska partierna var till en början missnöjespartier med en utpräglad anti-etablissemangsretorik som mobiliserade det "glömda" och det "vanliga" folket. Mot förväntan har den nordiska populismen visat en osedvanlig överlevnadsförmåga, som är kopplad till populismens strategiska och ideologiska anpassningsförmåga. (Jungar 2017).

2.5. Vänsterpopulism

För att klargöra att populism inte endast finns i den politiska högern, vill jag kortfattat sammanfatta vänsterpopulismen. Som jag tidigare nämnt kan populism komma i

olika former, både som vänster- och högerpopulism, och behöver som tunncentrerad ideologi en så kallad "värdideologi".⁶ Nya vänsterpopulistiska partier har hållit sig till en socialdemokratisk ideologisk kärna men förminskat Marx tankar om klasskamp och internationalism (March 2017). Vänsterpopulister har en tendens att villa vara folkets röst i stället för proletarietets, och ställa nationella, regionala och etniska politiska frågor framför internationella. Exempel på vänsterpopulism i Europa hittar man exempelvis i Grekland med Syriza och Spaniens Podemos. Vänsterpopulismen kännetecknas också med det allmänna budskapet om det vanliga folket mot den korrupta eliten (Rooduijn & Akkerman 2015). Eftersom högerpopulismen har haft en större framfart i Europa än vänsterpopulismen, har det forskats mer i högerpopulismen, och idag anser forskare att det krävs mera studier i vänsterpopulismen för att kunna förstå deras natur (March 2017). Hittills har studierna inte varit tillräckligt systematiska, utan det har ofta handlat om analyser av enskilda partier i stället för jämförelse av dem.

2.6 Populism i denna avhandling

Jag kommer i denna avhandling använda mig av Muddes definition av populism som en tunncentrerad ideologi, alltså där populism inte som ensamstående kan anses vara en ideologi utan kräver en värdideologi. Inom vänsterpopulismen har populismen tenderat att använt sig av en socialdemokratisk kärna, medan inom högerpopulismen har den tunncentrerade ideologiska populismen varit kopplad med exempelvis nationalism.

I denna forskning använder jag mig av Muddes (2007) definition av högerpopulism som kombinerar nativism, auktoritarianism och populism. I de konfliktdimensioner som används i analysen kan tre av dimensionerna i viss mån kopplas till Muddes definition om högerpopulismen. De konfliktdimensionerna som kan kopplas till högerpopulismens är invandringsfientlighet som är kopplade till frågor om nativism, frågor om värdekonservatism och värdeliberalism som är kopplade till

⁶ host ideology

auktoritarianism och konfliktdimensionen om elit och folk som är kopplade till populism. I Finland är det Sannfinländarna som har definierats som ett högerpopulistiskt parti (Puhakka 2012; Herkman 2019; Wiberg 2011).

4. Sannfinländarna

Sannfinländarna grunder står i Finlands småbondeparti och Finlands landsbygdsparti. De grundade medlemmarna för det sannfinländska parti var tidigare medlemmar från Finlands landsbygdsparti, vilket tidigare hade lades ner efter ekonomiska svårigheter och politiska motgångar.

Till kärnan i Sannfinländarnas politik har från och med 2010-talet tillhört invandringsfientlighet samt kritik mot medier och internationella institutioner som EU (Ylä-Anttila 2017). Sannfinländarna har även liknande drag som flera övriga högerpopulistiska partier i Europa har, som en betoning på karismatiskt ledarskap, fokus på den egna nationen och en gör en distinktion mellan det riktiga folket och den korrupta eliten (Kestilä-Kekkonen & Söderlund 2014). Även en nostalgi för det förflutna är kopplad till deras politik. En vädjan till traditionella och nationella värderingar och stabilitet, som en motreaktion mot den postmoderna ideologin (Herkman 2019).

4.1. Sannfinländarnas grunder

År 1959 grundades Finlands småbondeparti av Veikko Vennamo. Partiet kom som senare att ändra namn till Finlands landsbygdsparti FLP (fin. SMP). Vennamo hade tidigare varit aktiv i Agrarförbundet men hade avgått på grund av inre stridigheter. FLP:s politik grundade sig på landsbygden som framställdes som det förlorade folket. Enligt Vennamo hade "de gamla partierna" och "herrarna" glömt bort det vanliga folket, likadant som FLP ansåg att traditionella värderingar och näringsgrenar förlorades. Kort efter att FLP lagts ner av delvis ekonomiska svårigheter, grundade en gammal partiaktiv, Timo Soini, sitt eget parti på FLP:s ruiner.

Kopplingen mellan Sannfinländarna och Finlands landsbygdsparti är mycket tydlig. SMP lades ner år 1995, samma år som Sannfinländarna grundades under ett idag tämligen välkänt bastubad mellan de fyra männen som bestämde sig för att grunda partiet. I Sannfinländarnas valprogram från år 2011 nämner de även själva hur Sannfinländarnas rötter går tillbaka till år 1959 och Finlands småbondeparti, vars grunder det sannfinländska partiet står på (Ruostetsaari 2011). Likheter med FLP och Sannfinländarna hittas därför också i deras politik. FLP utropade sig inte som ett populistiskt parti innan året 1992, likasom Sannfinländarna inte utropade sig som ett populistiskt parti innan året 2011, samma år som de i deras valprogram konstaterar att de är fortsättningen för Vennamos idéarv.⁷ Ruostetsaari (2011) menar att för flera politiska frågor som är typiska för populistiska partier har lyft upp av både FLP och Sannfinländarna, som han kallar för *Vennamolais-Soinilainen populismi*. Där bägge partierna exempelvis ansåg att: eliten har tappat kontakten med det vanliga folket och att deras parti representerade folkets sanna vilja, storföretag och plutokratin ska minskas, direkt demokrati och folkomröstningar borde ske oftare, övriga (speciellt de äldre och traditionella) partierna ska kritiseras, samt att disciplin och ordning i samhället ska säkras.

Till skillnad med flera andra populistiska partier i Europa var vennamo-soini populismen mycket stödjande för landsbygden och ansett att den offentliga sektorn ska ekonomiskt stöda landsbygdens familjeföretagare (Ruostetsaari 2011). Dessutom menar Koivulaakso (et.al 2012) att en märkvärdig skillnad mellan Sannfinländarna och många andra högerpopulistiska partier i Europa, som exempelvis ett av Sveriges största partier Sverigedemokraterna (SD), är att Sannfinländarnas grunder finns i agrarpolitik, medan SD:s rötter hittas i nynazistiska kretsar.

4.2. Sannfinländarna under Timo Soini

Liksom Finlands landsbygdsparti har Sannfinländarna haft en lång period av samma ordförande. Veikko Vennamo satt som ordförande mellan åren 1959 och 1970, Pekka

⁷ Fri översättning från "vennamolaisen aateperinnön jatkaja"

Vennamo mellan åren 1979 och 1989, och Timo Soini fungerade för Sannfinländarnas ordförande i tjugo år mellan åren 1997 och 2017. Soini hade tidigare fungerat som exempelvis vice ordförande och partisekreterare för FLP, och började år 1997 styra Sannfinländarna som ordförande (Palonen 2017). Enligt Palonen (2017) var Soini en av de mest inflytelserika, om inte den mest inflytelserika personen i partiet ända från partiets grundande år 1995. Soinis dominanta position i partiet väckte också kritik under åren, inte minst mot slutet av hans tid som ordförande. I en intervju för Suomen Kuvalehti så tidigt som år 2008 konstateras att ”nu anser vissa sannfinländare att han är en diktator. Partiet är det samma som Timo Soini”⁸ (Järvinen 2008, i Palonen 2017).

Liknande som FLP, vann Sannfinländarna en stor seger i ett riksdagsval där partiet lyckades vinna ett stort antal mandat på en gång. För FLP var deras största valvinst i riksdagsvalet år 1970 då de steg från ett mandat till 18 mandat, med en höjning med nästan 10 procentenheter. FLP:s valvinst kan ses som liknande till Sannfinländarnas *vytky* år 2011, även om Sannfinländarnas skräll i valet år 2011 var så pass stor att det blev det enda partiet som ökade deras röstantal från det tidigare riksdagsvalet. Enligt Suhonen (2011) finns det underlag för att förutom att bägge partierna betonade motsättningen mellan eliten och folket i deras jargong, lyckades bägge partierna även få ett stort understöd från väljare som i det föregående valet hade röstat på andra partier. Riksdagsvalet år 2011 präglades också av Centerpartiets valförlust som ofta förklarades med att väljarna hade flyttat över till att rösta på Sannfinländarna. Suhonen (2011) menar ändå att det inte kan förklaras så enkelt. Tvärtom, visar väljarstatistiken att Sannfinländarna i riksdagsvalet år 2011 vann lika många väljare från SDP och Centern. I stället förklarar Suhonen (2011) fenomenet med att 40 % av de väljare som inte röstat i tidigare val, inte var röstberättigade eller inte tidigare velat säga sin åsikt, valde att rösta på Sannfinländarna. I riksdagsvalet år 1970 fick även FLP en stor del av rösterna från personer som tidigare röstat på ett annat parti, men den procentuellt sett största delen av rösterna vann FLP från gruppen som inte hade röstat i det föregående riksdagsvalet (Suhonen 2011). Efter riksdagsvalet år 2011 valde Sannfinländarna att ställa sig i oppositionen efter att ha deltagit i

⁸ Fri översättning.

regeringsförhandlingarna. Partiet valde att avstå en plats i regeringen på grund av att det skulle ha inneburit att partiet skulle måsta gå med på betalningar av EU-stödpaket till Grekland och Portugal, vilket var något som Sannfinländarna hade haft en hård kampanj mot under valets gång (Jungar 2016).

I riksdagsvalet år 2015 gick Sannfinländarna back med ungefär 1,3 procentenheter och förlorade ett mandat. Soini var ändå snabb med att proklamera valet till en fortsättnings skrällseger⁹ och med samma uppvisa ett tecken av en fortsatt befestning av partiets ställning i rikspolitiken (Jungar 2016). Efter valet 2015 skulle Sannfinländarna även för första gången sitta i regeringen med fyra ministerposter, något som fick Sannfinländarna själva att konstatera att partiet på 20 år hade gått från fyra personer som grundar ett parti i en bastu till fyra ministerposter (Suomen Uutiset 27.5.2015).

I Jungars (2016) artikel redogör hon för hennes analys av Sannfinländarnas politiska ställningstaganden och historia, samt deras förändring till dels ett utspritt riksparti, dels förändringen från ett agrarpopulistiskt parti till ett högerpopulistiskt parti. Upp till riksdagsvalet 2015 hade Sannfinländarna arbetat hårt för att föra partiet framåt i rikspolitiken med att grunda 300 lokalavdelningar som var uppdelade i 16 olika distrikt. Dessutom hade Sannfinländarna, till skillnad från FLP, lyckats få representation i alla valdistrikt, och med samma gjort sig synliga i hela landet. Mellan 2011 och 2015 steg antalet partimedlemmar från 5 000 till 8 000 (Suomen vaalitutkimusportaali 2011). Under EU-valet 2009 lyckades Sannfinländarna vinna sitt första EU-mandat, och i valet år 2014 vann de två mandat med 12,9 procent av rösterna. Även i valet 2019 vann Sannfinländarna två mandat. Mellan åren 2009 och 2015 satt Sannfinländarna med i EU-gruppen *Europe of Freedom and Democracy* (EFD), år 2014 flyttade de över till *European Conservatives and Reformist Party* (ECR) (Jungar 2016)¹⁰. Sannfinländarna har även startat ett internationellt samarbete bilateralt med både Dansk Folkeparti och *United Kingdom Independence Party* (UKIP) (Jungar 2016), likasom de höll de första offentliga mötet tillsammans med

⁹ Fri översättning från "jatko-jytty".

¹⁰ Idag är det Blå Framtid som är medlem av ECR.

Sverigedemokraterna inför riksdagsvalet år 2015 i Åbo med temat invandring (Suomen Uutiset 17.4.2015).

Enligt Jungar (2016) har Sannfinländarna gått genom en förändring från att vara ett populistparti med agrara rötter till att vara ett radikalt högerpopulistiskt parti.¹¹ Radikaliseringen har skett hand i hand med grundläggande partipolitiska mål, som röstsökande och ämbetssökande.¹² Partiet har sett en framgång med deras radikalisering och trots det även, under Soinis tid, bibehållit trovärdigheten som ett rumsrent politiskt parti. Sannfinländarna kan anses vara radikala i speciellt frågor som anknyter till EU och invandring, där både betoningen och åsikten särskiljer sig radikalt från huvudströmningen (Jungar 2016). Enligt Kestilä-Kekkonen och Sipinen (2020) finns det dock inte större belägg för att kunna definiera Sannfinländarnas väljare som radikala högerpopulistister än vad det har funnits tidigare. De menar att Mudde i hans tidigare artikel, innan Halla-ahos tid som ordförande, har menat att Sannfinländarna är ett gränsfall för vara definierad som radikalt högerpopulistiskt parti. Enligt Kestilä-Kekkonen och Sipinen (2020) kan man inte efter deras forskning om väljarnas värderingar klassa att Sannfinländarnas väljare är radikalt högerpopulistiska, även om partiet även har grupperingar som är starkt radikaliseringsorienterade både i partiet som väl utanför. Kestilä-Kekkonen och Sipinen (2020) följer Muddes (2007) definition om radikalt högerpopulistiskt parti som har nativism, auktoritarianism och populism centralt i deras ideologi.

Sannfinländarna hade också länge under Soinis tid hållit fast vid en center-vänster position i det finska politiska systemet inom socioekonomiska frågor, men så småningom längs åren radikaliserat sig på den liberala-auktoritära skalan. Det kan ses att Sannfinländarna inte sedan dess grundande har varit ett radikalt högerpopulistiskt parti. Exempelvis i deras första partiprogram från år 1995 är deras linje angående invandring och kultur väldigt annorlunda än den de senare har.

”Vi välkomnar utlänningar att bygga sina liv här, men inte för att förstöra vår nation. De måste acceptera vårt samhälle och vårt

¹¹ Med ett radikalt högerpopulistiskt parti menar Jungar här ett parti som identifieras som simultant radikalt, nischat och anti-etablissemang. Se Jungar (2016) s. 116.

¹² Fri översättning från ”vote-seeking” och ”office-seeking”.

rättssystem, liksom vi ska acceptera deras kultur och livsstil och ge dem rätten att leva med oss som jämlika medborgare.”¹³

Sannfinländarna, 1995. (i Jungar 2016)

Enligt Jungar (2016) kan det som tidigast år 2003 konstateras att Sannfinländarna har blivit ett radikalt högerpopulistiskt parti. I deras valprogram för riksdagsvalet år 2003 konstateras det att Finlands position i periferin har varit lukrativ i en värld karakteriserad av överpopulation och rasproblem, samtidigt som en striktare kulturell assimilering ska krävas av invandrare. En framträdande person i riksdagsvalet år 2003 för Sannfinländarna var Tv-personligheten Tony Halme som personifierade radikaliseringspositioneringen i frågor om både anti-EU och anti-immigration (Jungar 2016). Halme var både alkohol- och drogmissbrukare och var därför inte en långsiktigt rätt kandidat för att för partiet mot ett radikalare håll, men efter att ha vunnit 17 000 röster och varit den femte populäraste kandidaten i valet, rörde han en väg för framtida kandidater (Hänninen & Hänninen 2010). De kommande åren lockade Sannfinländarna nya understödare från personer och organisationer med fenno-nationalism, nativism, anti-islam, anti-invandring som agenda (Jungar 2016). I riksdagsvalet år 2007 slog uttrycket ”problemet med multikulturalism” och ”ta seden dit man kommer” igenom som olika nyckelslogans för partiet i valet. För riksdagsvalet år 2011 hade ställningen om invandring ändrat radikalt från året 1995.

Kärlek till fosterlandet och finskhet förenar människor över samhällsklasser, inkomst, utbildning, partipolitisk oenighet och andra övertygelser [...] Grunden för vår invandringspolitik är att finnarna själva alltid har rätt att bestämma under vilka förutsättningar utlänningar får komma och vistas i vårt land.

Sannfinländarna 2011. (i Jungar 2016)

Vid riksdagsvalsåret 2015 färgades samhälleliga diskursen angående mångkulturalism och invandring av slagorden *suvakki*, *persu*, *Immosgate*,

¹³ Fri översättning.

maahanmuuttajien virrat, rajat kiinni, meillä on unelma, vihapuhe, sananvapaus, isänmaa och dylikt. Den tidigare diskursen om mångkulturalism hade länge hållit sig på en retorisk nivå, men vid valet 2015 laddades in både större känslor och flera rörelser. Exempelvis ordnades år 2015 ett flertal stora demonstrationer som antingen stödde mångkulturalism som *Meillä on unelma* demonstrationen, eller som motsatte sig mångkulturalism som *Rajat kiinni* rörelsens samlingar (Ruotsalainen & Saresma 2017). Detta speglas även riksdagsvalet 2015. Från ett väljarperspektiv kan man tydligt se hur Sannfinländarnas väljare är de enda av riksdagspartiernas väljare som innehar ett stort antal väljare som har både mycket invandringsfientliga och minoritetsfientliga åsikter (Westinen et al. 2016). Likadant har Sannfinländarnas väljare vid samma val förflyttat sig högerut på den ekonomiska axeln, och på så sätt rört sig mot en gemensam linje med de två övriga regeringspartierna Centern och Samlingspartiet. Detta skiljer sig från Soinis originella tanke om att bibehålla Sannfinländarna som ett center-vänster socioekonomiskt parti. Soini hade själv ansett att en regeringskoalition där SDP ingår skulle ha varit med ändamålsenlig för Sannfinländarna, då det skulle ha betytt färre kompromisser för partiet inom socioekonomiska frågor (Jungar 2016)

Sannfinländarnas rapida tillväxt vid riksdagsvalet 2011 hade också gett upphov till problem för partiledningen. Dels hade partiet inte, med så många nya ledamöter, tillräckligt mycket expertis om riksdags- och regeringsarbete för att lätt kunna ta på sig regeringsansvar, dels blev partiet uppdelat i olika falanger: den traditionella populistiska falangen med rötter i FLP:s politik, och falangen med de nyinvalda nationalistsinnade ledamöterna (Jungar 2016). Enligt Jungar (2017) hade en märkbar del av samtliga valda sannfinländska ledamöter i riksdagsvalen 2011 och 2015 en bakgrund i antingen Honnafoorum eller Suomen Sisu. En framträdande person var Halla-aho som i valet 2011 blev vald med sjätte flest röster i hela landet. Halla-aho hade vid den tiden fungerat som en slags informell ledare för den nationalistsinnade falangen, och nämnde också hans oro inför regeringsansvaret år 2015 om att Sannfinländarna inte borde gå med i en regering utan att ha en vågmästarroll där de kunde föra fram sina egna policyn i regeringen (Jungar 2016). Framtill regeringsansvaret från år 2015 med Centern och Samlingspartiet hade

Sannfinländarna inte behövt göra stora kompromisser eller uppoffringar för att föra fram sina policyn.

Efter Sannfinländarnas regeringssamarbete med Centern och Samlingspartiet kom i gång började båda Sannfinländarnas som Timo Soinis popularitet sjunka. YLE uutiset meddelar att Sannfinländarnas stöd i opinionsmätningarna har sjunkit till 8,9 % i december 2015. En del av missnöjet kan anses bottna i då regeringen meddelar att de vill skära ner på löntagarnas inkomster, och då tusentals asylsökanden anländer till Torneå år 2015 (Nurmi 2017). Soinis popularitet sjönk samtidigt även intern i partiet. Matti Viitala, ordförande för Sannfinländarna i Haapajärvi skriver:

Timo Soini förrådde sina väljare. Som utrikesminister har han fungerat bra. Audins bänk verkar passa även under hans rumpa, vilket han skyllde [Jyrki] Katainen och [Jutta] Urpilainen för.

Haapajärvi, (i Nurmi 2017, 137).

För första gången i Sannfinländarnas historia är Soini seriöst utmanad för ordförandeposten i valet år 2017, och även om partiet är mitt i en regeringsperiod och Soini sitter på utrikesministerposten väljer han till slut att inte ställa upp som ordförande. Enligt Nurmi (2017) skulle en förlust mot Halla-aho ha varit ett alltför förnedrande slut i partiet för att Soini skulle ha haft möjligheten att ställa upp i ordförandevalet. Under Sannfinländarnas partikongress valdes Halla-aho över Sampo Terho till ny ordförande. Som viceordföranden valdes Laura Huhtasaari, Teuvo Hakkarainen och Juho Eerola.

4.3. Sannfinländarna efter Timo Soinis tid som ordförande

Efter partikongressen splittrade en del av det sannfinländska partiet ut till en ny gruppering, Nytt Alternativ (senare Blå Framtid). Avhopparna från Sannfinländarna, som är personer som tillhör falangen som stöder Soinis politik och regeringsprogrammet, innehar samtliga ministerposter och är tillräckligt många för att bibehålla en majoritet i riksdagen med de övriga regeringspartierna. Finland skapar en ny regering mellan Centern, Samlingspartiet och den nya grupperingen Blå

framtid. Trots det nya partinamnet, är partiets framtid beckmörk då Blå framtid inte lyckas vinna ett enda mandat i riksdagsvalet 2019 och faller därmed ut ur parlamentet.

Halla-aho är framför allt känd från hans blogg han startade år 2005: *Scripta – Kirjoituksia uppoavasta lännestä*¹⁴. Bloggens huvudtema är invandringsfientlighet, och enligt Saresma och Tulonen (2020) är det framför allt Halla-aho som har hämtat islamiserings-begreppet till den finska politiska diskussionen, likasom många andra populistpartier i västra Europa har gjort. Halla-aho blev dömd för hets mot folkgrupp på grund av hans bloggtexter i början på 2000-talet, och hans bloggtexter kommer med jämna mellanrum upp i publiciteten, exempelvis var de mycket aktuella under riksdagsvalet år 2019 då Halla-aho var ordförande för Sannfinländarna (Saresma & Tulonen 2020). Enligt Sarsma & Tulonen (2020) har Halla-aho själv försvarat hans provokativa bloggtexter med yttrandefriheten och med att hans bloggtexter är både skrivna och publicerade under en tid som han var i en annan position än han är i idag. Dock har han inte enligt Stenroos och de Fresnes (2017) distanserat sig från de tidigare skrivna bloggtexterna, trots hans dom för hets mot folkgrupp. Men även om det stämmer att texterna är publicerade i ett tidigare skede, är det ändå dessa bloggtexter som fungerar som grundstenen som med hjälp av Halla-aho kunde stiga från att bli hyllad som "mästare" av hans nätföljare (Horsti & Nikunen 2013) till att till slut bli ordförande för Sannfinländarna. Halla-ahos nationalistiska ideologi är hörnstenen i hans politiska karriär, som speciellt grundar sig på invandringsfientlighet och anti-mångkulturalism (Stenroos & de Fresnes 2017). I Sarasmas och Tulonens (2020) analys av Halla-ahos bloggtexter i *Scripta* kommer de fram till att bloggens centrala tema är uteslutande nationalism¹⁵, där det finska samhället och finskhet presenteras vara i risk för att dö ut, i fara och svag. Likadant bygger Halla-aho upp en motsättning mellan "vi" finländare och den andra gruppen som hotar "oss". Analysen menar att man i bloggen skriver på ett extremt sätt, ofta med att repetera polariserande motsättningar och med att beskriva grupper som står i sårbara positioner, samt politiska motståndare på ett sätt som väcker känslor som läsaren.

¹⁴ Fri översättning: *Scripta – Skrifter om den sjunkande väst(världen)*.

¹⁵ Fri översättning från "Ulossulkeva nationalismi".

På ett abstrakt plan diskuterar Halla-aho idéer som finländskhet och nationsfolket, men konkretiserar även nationalismen med att förespråka mobilisering för nationalistiska aktioner som gatupatruller (Sarasma & Tulonen 2020).

I riksdagsvalet 2019 fick Sannfinländarna ungefär samma resultat som i det föregående riksdagsvalet. Även om de förlorade röster jämfört med det föregående valet, så lyckades de vinna ett mandat till. I valet var de ett mandat ifrån att bli det största partiet i riksdagen. Efter valet blev Sannfinländarna i oppositionen.

Efter EU-valet 2019 grundades en ny gruppering *Identity and Democracy* (ID) där Sannfinländarna sitter med idag tillsammans med andra högerpopulistiska partier som *Dansk Folkeparti* (DF), *Freiheitliche Partei Österreichs* (FPÖ), *Eesti Konservatiivne Rahvaerakond* (EKRE), *Alternative für Deutschland* (AfD) och *Lega* (ID-group 2022).

Halla-aho ställde inte längre upp i ordförandevallet för Sannfinländarna år 2021, och lämnade på så sätt en tradition av långa ordförarperioder för partiet, även om han ännu var en populär person i partiet (Tikkala 2021). Som ordförande hösten 2021 valdes Riikka Purra.

5. Teoretisk referensram

Sannfinländarna är ett framgångsrikt populistiskt parti, som har gått igenom stora förändringar under de senaste åren. Forskningen om Sannfinländarna har ökat i takt med deras stora valframgångar efter riksdagsvalet år 2011 och att partiets stöd har fortsatt vara högt över i riksdagsvalen 2015 och 2019. Finlands nationella valforskningskonsortium har gett ut riksdagsvalsundersökningar regelbundet sedan år 2003. Speciellt mellan åren 2011 och 2019 har det funnits många analyser med i riksdagsvalsundersökningarna, som kan antas bero på att Sannfinländarna har gjort ett så snabbt och stort hopp framåt i sin popularitet bland väljarna. I forskningen om riksdagsvalet 2011, titulerat *förändringsvalet 2011*, undersöks var partiernas väljare

står i olika konfliktdimensioner. I denna forskning (Grönlund & Westinen 2012) står den Sannfinländska väljarkåren till vänster i frågan om vänster-höger konfliktdimensionen, ett litet steg mindre vänsterut än SDP men tydligt mera vänsterut än Centern. Dessutom finns det ett tydligt stöd bland väljarkåren för enspråkighet, folket över eliten och ekonomisk tillväxt över miljöfrågor. Sannfinländarna står i analysen om riksdagsvalet 2011 i kanten i de flesta olika konfliktdimensioner, och positionerar sig på så sätt tydligt åt ett håll eller ett annat i frågorna. Dessutom, menar Grönlund och Westinen (2012), är väljarkårens positionering ansluten till traditionella kultur- och moralvärderingar, samt kopplade till arbetsklassvänstern. Detta hjälpte Sannfinländarna i sin valvinst då paritet lyckades utmana den finska konsensuspolitiken, där de ledande politiska partierna inte vågade utmana varandra tillräckligt hårt med modiga utlåtanden. I riksdagsvalet 2011 valdes det in flera nya ledamöter med starka åsikter om invandring, EU och det svenska språkets ställning i Finland. Enligt Grönlund och Westinen (2012) ger detta understöd för *directional theory* som menar att väljare vill vara säkra på att deras kandidat har tydliga åsikter om vissa politiska frågor som är viktiga för väljaren, och att kandidaten kunde ha även starkare åsikter i frågan än väljaren själv.

I riksdagsvalsforskningen om riksdagsvalet 2015 (Grönlund & Wass 2015) analyseras också riksdagspartiernas väljares åsikter inom konfliktfrågor. Den sannfinländska väljarkåren har ändrat sina åsikter mellan valen 2011 och 2015 i synnerhet inom frågor som tangerar ekonomi, språk och olika värderingar (Westinen et al. 2016). Partiets väljarkår har mellan riksdagsvalen 2011 och 2015 blivit tydligt mer positivt inställda till ett Finland med mera privatägda företag och marknadsekonomi, samt blivit tydligt mindre negativa till tanken om ett Finland med mindre inkomstskillnader. Detta tyder på att partiets väljarkår redan vid riksdagsvalet 2015 rört sig ekonomiskt sett mera högerut. Dessutom har väljarkårens negativa syn på svenska språkets ställning i Finland blivit lindrigare, och väljarkåren har även blivit mer liberala i frågan om sexuella minoriteter och mångkulturalism (Westinen et al. 2016). I riksdagsvalet 2015 finns det knappt några skillnader mellan den sannfinländska väljarkåren och centerns väljarkår i frågor som anknyter det svenska

språket, jämställdhet mellan män och kvinnor och sexuella minoriteters rättighet. Vilket är en förändring från riksdagsvalet 2011.

Även i följande riksdagsval har liknande undersökningar utförts. Sannfinländarnas väljarkår har under riksdagsvalet 2019 bibehållit en stark invandringsfientlig ställning, och är även tydligt det parti vars väljarkår som är starkast för ett enspråkigt Finland och starkast populistiskt, alltså med åsikter som handlar om motsättningen om folket mot eliten som bygger på tilliten till politiker och hur lätt väljarna stämplar politiker som en elitisk grupp som har tappat kontakten till den vanliga medborgaren (Suuronen et al. 2020). Partiets väljarkår är även ett ekonomisk högerut riktat parti, där endast Samlingspartiets väljarkår är mer högerut riktat än Sannfinländarnas väljarkår. Suuronen et al. (2020) anser även att den sannfinländska väljarkårens trend om att bli på ekonomiskt plan ett mer högerut riktat parti har ökat i och med partisplittringen år 2017. I samma undersökning konstateras det genom konfliktdimensionerna att Sannfinländarnas väljarkår är tillsammans med Centern väljarkår tydligt mer värdekonserverativa än de övriga partiernas väljarkår. Den enda väljarkåren som är mer värdekonserverativa än Sannfinländarnas väljarkår är Kristdemokraternas väljarkår.

I Finlands nationella valforskningskonsortium forskning om riksdagsvalet 2019 har Westinen et al. (2020) i ett kapitel undersökt den sannfinländska väljarkårens förändring mellan åren 2011 och 2019. Denna undersökning är tredelad och forskar i väljarkårens popularitet genom subgrupper och genom samhällliga strukturer. Även väljarkårens attityder och värderingar analyseras genom att se på väljarkåren som en enhet. Populariteten bland subgrupperna analyserar Westinen genom att se på den procentuella andelen väljare från varje subgrupps klass som röstar på Sannfinländarna. Inom subgruppen kön röstade av männen 25 % och 10 % av kvinnorna på Sannfinländarna, vilket enligt Westinen et al. (2020) visar att Sannfinländarna tydligt är ett parti som domineras av manliga väljare. Bland den sannfinländska väljarkåren för subgruppernas del kan man kort sagt konstateras att Sannfinländarna har ett markant stöd bland arbetslösa, arbetstagare och företagare, dessutom har de skett en tydlig ökning för partiets stöd bland personer med yrkeshögskoleexamen. Däremot e är stödet för Sannfinländarna lågt bland personer

som är födda på 1940-talet eller tidigare (7 % av väljarna röstar på Sannfinländarna) och bland personer med universitetsexamen (9 % av väljarna).

Westinens (et al. 2020) analys om samhällliga strukturer jämför partiets valframgång med kommuners invånarantal, antal högutbildade, industriarbetare och arbetslösa med mera. Eftersom dessa faktorer har varit centrala i övriga högerpopulistiska partiers framgång i Europa. För Sannfinländarnas del för valet 2019 menar Westinen att det finns en korrelation mellan ju färre högutbildade som bor i kommunen desto flera i kommunen röstar på Sannfinländarna. Dock finns det inte en korrelation mellan partiets väljarantal och kommunens arbetslöshet eller andel industriarbetare, som har ansetts vara viktiga faktorer för andra europeiska högerpopulistiska partier. Sannfinländarna har hållit en jämnstark väljarrepresentativitet i hela landet och blivit mera liberala med åsikter i sexuella minoritets rättigheter samt åsikter för ett tvåspråkigt Finland (Westinen et al. 2020). Ungefär en tredjedel av väljarkåren stöder en förstärkning av sexuella minoriteters rättigheter och ett miljövänligare Finland över ekonomisk tillväxt.

Även väljare som ser negativt på antingen hens egna hushålls- eller Finlands ekonomiska framtidsmöjligheter tilltalas av Sannfinländarna (Westinen et al. 2020). Sannfinländarna får understöd från väljare som inte är tillfreds med ändringar i samhället eller dess strukturer, eller inte är nöjda med deras livssituation eller för övrigt missnöjda (Grönlund & Westinen 2012). Exempel på dessa kan vara nedgång i fastighetspriser i stora delar av landet, höjning av bensinpriser, osäkerheter på arbetsmarknaden eller migrationsfrågor (Westinen et al. 2020). Dessutom menar Westinen et al. (2020) att Sannfinländarna har under 2010-talet varit det största partiet bland de väljare som valt att inte rösta i ett val, när det frågats vem de skulle ha röstat på ifall de hade gått till valurnan. Den sannfinländska väljarkåren har även ändrats mellan valen då endast ungefär 50 % av väljarna hade röstat på partiet i det föregående valet både år 2015 och 2019. Så även om den sannfinländska väljarkåren har ändrats med åren, och den sannfinländska riksdagsgruppen har förändrats till att vara tydligt mera inriktad på invandringsfientlighet, så har sannfinländska väljare i det stora hela hållit sig tämligen lika i sina attityder och åsikter (Westinen et al. 2020). Isotalo et al. (2020) menar ändå att Sannfinländarna har förflyttat sig allt närmare

mot ändan av TAN i deras GAL-TAN analys, vilket betyder en förflyttning närmare traditionella värderingar, behovet av en stark ledare och nationalism.

Subgrupper har även konstaterats vara goda faktorer att använda i tidigare analyser om sannfinländska kandidaters möjligheter att bli invald i val, så det är sannolikt att dessa attribut även spelar roll inom väljarkåren för åsikter i de olika konfliktdimensioner (se t.ex. Kestilä-kekkonen & Söderlund 2014; von Schoultz et al. 2021).

Genom tidigare forskning vet vi hur situationen ser ut för hela sannfinländska väljarkåren, men vi vet inte hur situationen ser ut inom väljarkåren. Min forskning handlar om att undersöka de skillnader som finns inom de så kallade subgrupperna inom olika konfliktdimensioner. Näst kommer jag att diskutera de fyra olika subgrupper som jag undersöker i den här avhandlingen och presentera mina hypoteser om dem. Konfliktdimensionerna, som enligt Paloheimo (2008) kan användas för att bättre förstå väljarnas röstningsbeteende, presenteras därefter.

5.1. Subgruppernas roll i valet av politiskt parti i val

En väljares val av parti kan ses på från många olika synvinklar och beroende på vilka synvinklar som används är det möjligt att komma fram till olika slutsatser om varför en person har valt att rösta på ett visst parti. Ett sätt att närmar sig en analys är ur ett perspektiv där samhällsstrukturer spelar en roll, alltså en väljare ses som en del av dess omringande samhällsliga kontext (Westinen 2016). För högerpopulistiska partier är förändringar i samhällsstrukturer en del av förklaringen till deras popularitet under senaste åren (Kestilä & Söderlund 2017). Som ett exempel på detta är den socioekonomiska kontexten, där en väljares val av parti kan förklaras med hjälp av vilken samhällsklass hen tillhör eller identifierar sig med (Dalton 2006). Även om den socioekonomiska kontexten har på senare tid tappat sin betydelse som den hade tidigare, så kan samhällsstrukturernas betydelse inte ringaktas i analyser av individers val av parti, åsikter och värderingar (Westinen 2016). Dessutom är den socioekonomiska kontexten i synnerhet intressant för Sannfinländarnas del då den

delen tydligt har förändrats mot att vara mer ekonomiskt höger jämfört med riksdagsvalet 2011. Likaså är utbildningsnivån i dagens läge en stark indikator för identitets- och värdegrund för i synnerhet för låg- och högutbildade. Utbildning är också ofta starkt kopplade till polariserade åsikter i form av värderingar som antingen är liberala eller auktoritära (Suuronen et al. 2020).

Härnäst kommer jag att diskutera subgrupperna som används i denna avhandling. I samband med varje subgrupp kommer jag att presentera mina hypoteser i slutet av varje delkapitel. Hypoteserna kommer inte att ta fast på varje konfliktdimension och varje subgrupp som analyseras i denna avhandling utan i stället fokuseras hypoteserna på vissa områden i varje subgrupp.

5.1.1. Kön och väljare

Förändringar i samhället och globaliseringens framfart har upphävt det status quo som länge funnits både för kvinnornas som väl för männens ställning. Under de senaste decennierna har kvinnornas utbildningsnivå höjts och positioner i arbetsmarknaden förbättras, samt har den politiska emancipationen lett till mer självständiga val för kvinnor i samhällspåverkan. Likadant har männens traditionella och tidigare sett självklara position i samhället, arbetslivet och familjelivet ändrats (Westinen 2016). Enligt Westinen (2016), har på grund av globaliseringen speciellt traditionellt sett mansdominerande branscher satts i en sårbar arbetsmarknadssituation. Nedläggningar av branscher och företagsflytt utomlands har varit en börda för branscher som tidigare alltid fungerat som stora arbetsgivare. Dessa sortens förändringar i samhället, ens sårbara position i arbetsmarknaden och en längtan tillbaka till en tid med tydliga könsroller är exempel på katalysatorer som kanaliseras i att rösta på högerpopulistiska partier. Å andra sidan, har man sett liknande tendens från kvinnliga väljare, där understödare av feministrörelser tenderar att rösta på partier som förespråkar ekologism (Mudde 2017).

Runtom Europa har högerpopulistiska partier fått klart mera röster av manliga vänliga än av kvinnliga väljare, vilket till en del kan förklaras genom samhällsförändringen

som har haft en betoning på postmaterialism och självförverkligande (Inglehart & Norris 2016). Detta kulturella skift har lett till en större social tolerans för diverse livsstilar, religioner och multikulturalism, samt sociala rörelser för klimatskydd, samkönat äktenskap och jämställdhet mellan könen. Kulturförändringen har också fått en motreaktion. I synnerhet lågutbildade, äldre, vita män, som tidigare varit privilegierade, får nu höra att deras traditionella värderingar är "politisk inkorrekt" och har fått en känsla av att ha blivit marginaliserade i deras eget land (Inglehart & Norris 2016). Framväxten av populistiska partier återspeglar framför allt en reaktion mot en lång rad snabba kulturella förändringar som verkar urholka de traditionella värderingarna och seder i västerländska samhällen (Inglehart & Norris 2016).

Tidigare forskning har också teoretiserat om orsaken till detta fenomen och i synnerhet två förklaringar är återkommande, första är skillnaderna mellan könets socioekonomiska position, den andra förklaringen är en åsiktsskiljaktigheterna inom frågor i invandring samt lag och order (Spierings & Zaslove 2017). Med kvinnornas socioekonomiska position menas att kvinnor oftare arbetar inom offentliga sektorn och mer sällan med arbetskraftsintensivt arbete vilket gör kvinnor mindre hotade av avindustrialiseringens följder. Bevisen för åsiktsskiljaktigheterna mellan könen i åsikter om invandring samt lag och order är dock få, i stället visar forskning att det inte finns en signifikant könsskillnad i de frågorna (Mudde 2007). Däremot kan högerpopulistiska partiers stora popularitet hos män över kvinnor förklaras med att åsikter om invandringsfientlighet och stöd för lag och order endast överförs till partistöd om de frågorna är de viktigaste för väljaren (Harteveld et al. 2015). Med andra ord är det männen som oftast anser att dessa frågor är de viktigaste valfrågorna som även speglar sig i könets val av parti i val. Även högerpopulistiska partiers politiska stil, politiska aggressivitet och stigmatisering av politiska eliten kan vara förklaringar till varför kvinnor oftare tar avstånd till högerpopulistiska partier och dess ideologi, även om de i teorin skulle vara av samma åsikt i vissa politiska frågor (Harteveld et al. 2015).

Det finns även forskare som ifrågasätter förklaringen till att män är överrepresenterade hos väljare för högerpopulistiska partier på grund av den globala ekonomin har ett speciellt hot mot män och deras arbetssektor, som skulle forma politiska åsikter som

protektionism och främlingsfientlighet. Ralph-Morrow (2020) menar att även servicearbete, där kvinnor är överrepresenterade, är en sårbar sektor på grund av ökad konkurrens och globalisering. Alltså kan inte en ekonomisk sårbarhet i arbetssektorerna vara en förklaring till varför det existerar ett gap mellan män och kvinnor och understöd för högerpopulistiska partier, utan i stället visar det att ett politiskt beteende vid en ekonomisk konkurrens inom sysselsättning och arbetslöshet är könsrelaterade upplevelser. I stället menar Ralph-Morrow (2020) att det är högerpopulistiska partiernas maskulinitet som lockar till sig maskulina väljare (som oftast är män).

Sannfinländarna är ett av de partierna i den finska riksdagen som är intressant att forska i med könsaspekter. I riksdagsvalet 2019 röstade 27 % av alla män på Sannfinländarna, jämfört med de näst största partierna som männen röstade på valde 19 % att rösta på Samlingspartiet, respektive SDP. Männens största parti var alltså med en tydlig skillnad Sannfinländarna då över vart fjärde man valde att rösta på dem (Suuronen et al. 2020). Skillnad är betydande från riksdagsvalet 2015, där 22 % av männen röstade på Centern, 21 % på Sannfinländarna och 20 % på Samlingspartiet. Det är alltså ovanligt för ett parti ett få ett så stort antal röster från det ena könet, som Sannfinländarna fick av männen år 2019.

Av kvinnorna var det igen endast 10 % som valde att rösta på Sannfinländarna i valet 2019. Partiet var endast femte populäraste att rösta på bland kvinnor efter SDP, de Gröna, Samlingspartiet och Centern. Dessutom var vänsterförbundet nästan lika populärt bland kvinnorna med 9 % av rösterna (Suuronen et al. 2020). Jämfört med tidigare lyckades Sannfinländarna vinna 6 procentenheter färre kvinnliga väljare året 2019, då 16 % av kvinnorna röstade på Sannfinländarna både år 2015 och 2011.

Även om vi vet att manliga väljare är överrepresenterade i den sannfinländska väljarkåren över kvinnliga väljare, så vet vi inte hur och om de skiljer sig sinsemellan i åsikter och värderingar i politiska konfliktdimensioner. Det har konstaterats att hos högerpopulistiska väljare är män sällan mer radikala än kvinnor i sina åsikter som kopplas med högerpopulismen (Mudde 2007). Dessutom har personer som röstar på högerpopulistiska partier en tendens att tycka att frågor som handlar om invandring och lag och order hör till de viktigaste valfrågorna (Harteveld et al. 2015). Därför antar

jag att både manliga och kvinnliga väljare som röstar på Sannfinländarna har starkt kritiska åsikter i frågor som hänför sig till högerpopulism. Min hypotes är:

H1: Det finns inte signifikanta skillnader mellan sannfinländska mäns och kvinnors åsikter inom konfliktdimensionerna som kopplas till högerpopulismen, alltså invandringsvänlig – invandringsfientlig, liberala värderingar – konservativa värderingar och elit – folk.

5.1.2. Ålder och väljare

Den yngre generationens politiska aktivism har ändrats från att vara traditionell som partibunden och institutionaliserad till att vara mer aktivistliknande som bojkotts och demonstrationer (Dalton 2009). På grund av förändringar i politiskt engagemang har nya sorter av politiskt deltagande uppkommit som speciellt engagerar unga till nya sätt att vara politiskt aktiva, då ungdomar idag är väldigt olika än vad deras föräldrars generation var i deras ålder (Kestilä-Kekkonen 2009). Det finns dock en debatt om unga faktiskt är mera aktiva på nya sätt inom politiskt deltagande, eller om unga i stället är lika frånvarande både från formellt politiskt deltagande, och informellt politiskt deltagande (Kitanova 2019). För unga är det speciellt vanligt att aktivera sig i vissa samhällsproblem som de anser att bör rättfärdigas, där kanske ungas klimatrörelse är det tydligaste exempel, i stället för att inpränta sig i olika institutioner. Under den tredje globala klimatstrejken ordnad av *Fridays For Future* organiserades 6 000 protestevenemang i 185 olika länder med 7,6 miljoner var av 59 % var kvinnor och medianåldern var 28 år (de Moor et al. 2020).

Enligt Sloam (2016) är de ungas repertoar av politiskt deltagande större än tidigare, och har förflyttat sig från röstsedeln till studeranderörelser och online aktivism. Användningen av internet och dess koppling till politiskt deltagande är speciellt högt för ungdomar, där exempelvis studentaktivister ser sociala medier som centralt då det kommer till att koordinera politiska aktioner, uttrycka sina politiska åsikter eller delta i politiska diskussioner (Velasquez & LaRose 2015). Även politiska partier har

börjat vända sig alltmer till användningen av sociala medier för att föra politisk diskussion som exempelvis i Facebook och Instagram.

Ålder spelar också en intressant roll för de unga eftersom man har antagit att individers politiska orientering händer i ett tidigt skede, speciellt mellan åldern 17 och 25. Även om denna socialiseringsprocess inte styr unga vuxna fast i ett parti lika grovt som under decennierna efter andra världskriget, eftersom partibytten mellan val för individer händer allt oftare (Westinen 2016). Ändå, så spelar tiden som ungdom och ung vuxen en stor roll i individernas skapande av värdegrund, som igen i alla fall indirekt speglar sig på individernas partival (Suuronen et al. 2020). Socialiseringsprocessen antas inte vara så enkelriktad längre, utan även ungdomarnas åsikter har ansetts påverka vårdnadshavarnas politiska åsikter och värderingar mera än tidigare (Tiihonen et al. 2016). Dessutom har möjligheterna för politisk utbildning ändrats radikalt under de senaste decennierna då medierna har fått en framträdande roll i samhället, nedgången av unga vuxnas politiska intresse har skett och stora samhällsliga strukturella förändringar som europeisk integration och globalisering förändrar samhället konstant.

Forskning visar att även att inte enbart diskussion och informationsbyte skapar en politisk uppfattning, utan även företeelser som familjehändelser under barn- och ungdomen kommer att påverka en persons ekonomiska, psykologiska, hälso och politiska utfall i framtiden (Siedler 2011). Exempelvis har en ung person vars föräldrar varit arbetslösa sämre möjligheter för att avklara en högre utbildning eller leva ett ekonomiskt aktivt liv, vilket kan resultera i ett missnöje i det politiska systemet och samhällets socioekonomiska ställning (Siedler 2011).

Liksom diskuterat i kapitlet 5.1.1. ovan, tenderar de äldre generationerna ha en starkare reaktion mot de kulturella samhällsförändringar som förskjuter välbekanta traditionella normer genom att rösta på högerpopulistiska partier (Inglehart & Norris 2016). Bland väljarna i riksdagsvalet 2019 var Sannfinländarna dock minst populärt bland dem som gått i pension (65+ åringar) och mest populärt bland dem som nyligen övergått till arbetslivet (25 – 34) (Suuronen et al. 2020). I Finland har det länge varit vanligt för de äldre väljarna att rösta på ett av de traditionellt sett tre största partierna: SDP, Centern eller Samlingspartiet.

Från tidigare forskning känner vi till vilka åldersgrupper som väljer att rösta mest på Sannfinländarna, men vi känner inte till hur de olika åldersklasserna jämför sig sinsemellan i åsikter om konfliktdimensionerna. Även om unga personer ofta får sina politiska åsikter genom sina vårdnadshavare och närfamiljen, vilket skapar liknande åsikter och partiideal som närfamiljen har är socialiseringsprocessen inte enkelriktad och definitiv (Tiihonen et al. 2016). Unga personer tenderar vara mer radikala än de äldre, och vara politiskt aktiva på ett annat sätt än genom traditionella medel (Dalton 2009; Pickard 2019), i synnerhet miljöfrågor som kan ses genom klimatrörelser (De Moor et al., 2020; Wahlström et al., 2019). Därför kommer denna hypotes bygga på de ungas radikala åsikter inom miljöfrågor. Min hypotes är:

H2: Det finns signifikanta skillnader inom den sannfinländska väljarkåren inom konfliktdimensionen miljö – ekonomi.

6.1.3. Utbildning och väljare

I tidigare forskning har man ansett att samhällsklasser som bygger på yrke har varit en centralt fungerande samhällsstruktur som ofta har varit en betydande faktor i val av parti. Men klasstrukturer, arbetslivet, synen på arbetslivet, klasstillhörighet och utsuddningen av skillnaderna mellan olika samhällsklasser har minskat på samverkan mellan val av parti och samhällsklass (Westinen 2016). Däremot har man sett utbildning som en ny faktor av betydelse då det kommer till väljarkårens politiska konfliktdimensioner. I synnerhet mellan hög- och lågutbildade finns det en värdekonflikt (van de Werfhorst & de Graaf 2004). Enligt socialiseringsteorin understöder en socialiseringsprocess olika personers val av politisk inriktning, där exempelvis personer som genomgått en högre utbildning oftare skulle kritisera en tanke om att världen är självrättfärdigande. I stället skulle dessa personer genom sin utbildning ha en syn om att det sociala verkligheten är en produkt skapad av människor där individuella ingripanden kan skapa en skillnad (van de Werhorst & de Graf 2004). Det finns dock också skillnader mellan länder, och enligt Westinen (2016) kan det konstateras att för Finlands del var det ännu för riksdagsvalsundersökningen år 2011 mer ändamålsenligt att använda sig av yrkesrollens betydelse för val av parti,

i stället för att använda sig av utbildningsnivå. Men som Suuronen et al. (2020) konstaterar, är det svårt att dela på dessa två fenomen, då utbildningsnivå och yrkesroll i praktiken ändå går hand i hand.

Rune Stubager (2010) teoretiserar i hans artikel om att liksom klasstillhörigheten tidigare delade upp personer mellan ekonomiska vänstern och högern, kan utbildningsnivån dela upp personer mellan auktoritarianism och libertarianism. I sin studie kommer han fram till att en låg utbildningsnivå är starkt kopplad till auktoritära värderingar och stöd för populistiska partier i Danmark. Med auktoritära värderingar menar Stubager (2010) för det första en form av social hierarki där individer rangordnas tydligt i ett system mellan överordnade och underordnade personer eller grupper, för det andra en positiv attityd för sedvanliga normer samt en variation från samhällets norm är potentiellt dåligt och tillerkänns inget positivt värde.

Som även diskuterat i kapitlet 5.1.1. ovan, har också Inglehart och Norris (2016) i sin studie kommit fram till att lågutbildade oftare har en tendens att reagera starkare mot kulturella samhällsförändringar som förskjuter traditionella normer genom att rösta på högerpopulistiska partier.

Sannfinländarna tappade i riksdagsvalet den största delen av sina väljare bland personer som inte hade någon yrkesutbildning överhuvudtaget, då 15 procentenheter färre från den gruppen röstade på partiet jämfört med året 2015, 14 % år 2019 respektive 29 % år 2015. Likadant tappade partiet röster från personer med yrkesutbildning, där väljarandelen från gruppen gick ner från 29 % år 2015 till 23 % år 2019 (Suuronen et al. 2020). Sannfinländarna vann dock röster år 2019 jämfört med det föregående valet i de övriga utbildningsnivåerna, och kunde trots förlusten av väljare i de lägre utbildningsnivåerna allt som allt vinna väljare jämfört med året 2015.

Tidigare forskning av Sannfinländarna har gjorts på vilka utbildningsnivåer som röstar på partiet, men vi saknar information om hur de olika utbildningsnivåernas gruppers värderingar skils sinsemellan. Genom internationell forskning vet vi att det i synnerhet har ansetts att det finns en värdekonflikt mellan hög- och lågutbildade (Stubager 2010; Inglehart & Norris 2016; van de Werfhorst & de Graaf 2004). Därmed bygger denna hypotes på teorierna och tidigare forskningen om en värdekonflikt

mellan hög- och lågutbildade, som jag antar att även skulle ses i det sannfinländska partiets väljarkår. Min hypotes är:

H3: Det finns signifikanta skillnader mellan sannfinländska väljares utbildningsgrad och åsikter inom konfliktdimensionen konservativa värderingar och liberala värderingar.

6.1.4. Boningsort och väljare

Från tidigare forskning vet vi att till jämfört med landsbygden har städer bättre möjligheter till olika sorters företag, utbud av service, mer utvecklad teknologi och snabbare tillgång till information (Rickardsson 2021). Personer bosatta i urbana miljöer är också mer toleranta och öppna mot minoritetsgrupper än personer bosatta i periferin (Florida 2002 i Rickardsson 2021). Enligt Erlingsson (et.al 2020) har det internationella forskarsamfundet haft ett ökande intresse för polarisering mellan stad och periferin. I motsättningen tar man ofta fasta på antagandet om att växande storstäder samlar till sig en ekonomisk, politisk och kulturell elit, medan landsbygden och glesbygder krymper och blir globaliseringens förlorare. Missnöjet på glesbygden har ökat och lagt en grund för en möjlig antietablissemangsrörelse (Erlingsson et al. 2020).

I Rickardssons (2021) studie angående skillnader mellan boningsort och tendenser att rösta på högerpopulistiska partier, i detta fall Sverigedemokraterna i Sverige, kommer hon fram till det finns signifikanta skillnader mellan boningsort och väljarbeteende. I studien framgår att personer som är bosatta i periferin var mer benägna att rösta på Sverigedemokraterna än de som var bosatta i städer. I synnerhet, enligt Rickardsson (2021), framgår det ett samband mellan personer som var bosatta i nedåtgående icke-urbana kommuner eller i kommuner med dålig tillgång till offentliga tjänster var mer benägna att reagera på samhällsutvecklingen med att rösta på ett högerpopulistiskt parti.

I Finland har boningsortens relevans för val av parti varit stor jämfört med en västeuropeisk kontext på grund av att periferibundna partier länge varit starka i den

finska partisystemet. Boningsort är också en identitetsskapare, vilket har fått väljare att rösta enligt den gruppens fördelar i val (Westinen 2016). Centerns har så gott som alltid haft en stark position i landsbygdsområden, men även hos dem som flyttat från periferin till städer då många väljare ännu identifierar sig som en som tillhör landsbygden. Samlingspartiet och de Gröna har framför allt varit populära för väljare i städers centrum, medan SDP får en stor andel av sina väljare från förorter och kommuncentrum (Suuronen et al. 2020).

Sannfinländarna har både i riksdagsvalet åren 2015 och 2019 vunnit ungefär lika mycket väljare från samtliga olika boningsområden. Med andra ord verkar inte boningsområdet påverka valet att rösta på Sannfinländarna. Det är även det enda partiet, tillsammans med Centern, som har ett omfattande stöd från landsbygden. Enligt Westinen (2016) är det möjligt att en orsak till Sannfinländarnas stöd ligger i dess rötter till det nedlagda Finlands landsbygdsparti som i tidigare val var populära för väljare från landsbygden. Av de fyra största partierna är Sannfinländarna det parti som har en jämnast spridning i deras väljare då det kommer till boningsområden.

Även om vi känner till att den sannfinländska väljarkåren har fått ett brett stöd från samtliga boningsorter i de föregående valen, känner vi inte till hur väljarkårens boningsort påverkar deras politiska åsikter i konfliktdimensioner. Sannfinländarnas framgång i landsbygden antas kunna förklaras delvis med deras rötter i Finlands landsbygdsparti och dess populistiska budskap om folken och eliten (Ruostetsaari 2011). Hypotesen bygger även på tidigare forskning om hur landsbygden och mindre kommuner kan ses som möjliga områden för antietablissemangsrörelser eftersom deras position som globaliseringens förlorare (Erlingsson et al. 2020; Rickardsson 2021). Alltså bygger hypotesen på möjligheten för landsbygdens misstro mot politiker och "samhällets elit". Min hypotes är:

H4: Det finns signifikanta skillnader mellan sannfinländska väljares boningsort och åsikter inom konfliktdimensionen elit – folk.

6.2. Konfliktdimensioner

Förutom de sociodemografiska faktorer som har genomgått ovan, kan även andra faktorer spela en roll i individens val av parti en röstning. Hypoteserna H1-H4 prövas med hjälp av politiska påståenden som är ihopsatta till olika konfliktdimensioner. Dessa politiska konfliktdimensioner redogörs för mera noggrant i detta kapitel.

Man har försökt förstå individers politiska val genom så kallade konfliktdimensioner som visar skillnader mellan väljare i åsikter och värderingar inom ideologiska frågor, världssynen och aktuella politiska frågor (Suuronen et al. 2020). Inom diskussioner om västeuropeiska partier används ofta Lipset-Rokkans (1967) redogörelser för konfliktdimensioner (Suuronen et al. 2020). Enligt Lipset-Rokkan (1967) kan man generellt tala om fyra olika konfliktdimensioner: 1) centrum – periferi, 2) stat – kyrka, 3) jordinnehav – industri, 4) kapitalist – arbetare. Dessa konfliktdimensioner fungerar också som grund till partibildningen i Västeuropa. Dock har samhället ändrats mycket under de senaste decennierna vilket även har hämtat ändringar till konfliktdimensionerna som man antar att är aktuella i den finska politiska diskussionen. Speciellt har de traditionella sektorerna sett en enorm minskning i arbetskraften som inom jordbruk och industri. Dessutom har sektorn för service ökat markant. Den socioekonomiska klyftan mellan klasserna har även förminskat vilket har lett till att väljarnas samband mellan deras socioekonomiska bakgrund och partival har blivit svagare (Suuronen et al. 2020).

Paloheimo har tidigare forskat inom den finska politikens konfliktdimensioner. Med hjälp av konfliktdimensionerna kan man bättre förstå väljarnas röstningsbeteende i val av parti. Enligt Paloheimo (2008) kan det konstateras att följande sju konfliktdimensioner i varje fall är karaktäristiska för Finlands partisystem idag:

- 1) vänster – höger
- 2) centrum – periferi
- 3) nationell – internationell
- 4) elit – folk
- 5) finskspråkiga – svenskspråkiga

6) konservativa värderingar – liberala värderingar

7) ekologiska värderingar – materialistiska värderingar

I riksdagsvalsundersökningen *Klimatförändring i politik* om valet år 2019 användes i en analys om väljarnas värderingar sex olika konfliktdimensioner. Denna avhandling använder sig av samma konfliktdimensioner som i riksdagsvalsundersökningen *Klimatförändring i politik*, dels eftersom de konfliktdimensionerna är bättre lämpade för dagens politiska klimat, dels för att kunna använda riksdagsvalsundersökningen som en jämförelse till denna avhandling. Dessutom bygger dessa sex konfliktdimensioner på Paloheimos egna konfliktdimensioner.

Tabell 2 Konfliktdimensioner som är vanliga i den finska politiken

Konfliktdimensioner
Invandringsvänlig – Invandringsfientlig
Liberala värdering – Konservativa värderingar
Vänster – Höger
Elit – Folk
Enspråkighet – Tvåspråkighet
Miljö – Ekonomi

Dessa konfliktdimensioner används även i denna avhandling. Konfliktdimensionerna används på grund av möjligheten att gruppera ihop olika politiska påståenden som har i tidigare forskning visat sig var koppla till politiska konfliktdimensioner som är rådande i Finland (Suuronen et al. 2020; Westinen 2016). De påståenden som grupperas i varje konfliktdimension presenteras i kapitel 7.2.1. I avhandlingen används även de samma politiska påståenden som i Suuronen (et al. 2020) analys av politiska partiers väljarkårers åsikter och värderingar för att ge en möjlighet för jämförelse och framtida forskning. Konfliktdimensionerna är bra att använda för denna avhandling då de har goda förutsättningar för att göra kopplingar till högerpopulistiska partier och deras väljarkårer eftersom deras politik omfattar exempelvis invandringsfientlighet (Jungar 2017), auktoritära och konservativa

värderingar (Inglehart & Norris 2016), misstro till politiker och eliten (Erlingsson et al. 2020) och klimatskepticism (Lockwood 2018).

7. Metod och material

7.1. Material

Denna avhandling använder som material Finlands nationella valforskningskonsortiums (FNES) insamlade valforskningsmaterial för riksdagsvalet 2019 (Grönlund & Borg 2019). FNES är det nationella valforskningskonsortiet som fungerar som ett öppet samarbetsnätverk mellan valforskningsintresserade universitetsforskare. FNES samlar in i samband med riksdagsvalen ett valforskningsmaterial som sedan utnyttjas såväl i forskning som i undervisning (FNES 2022). FNES har sedan år 2003 framställt en publikation efter varje riksdagsval innehållande ett flertal analyser och studier.

Riksdagsvalsundersökningen 2019 kartlade finländarnas politiska deltagande, partistöd, politiska attityder, kandidat- och partival samt valdeltagande. Materialet består av två olika delar som har samlats in efter riksdagsvalet 2019, besöksintervjuer och trailerformuläret. I denna avhandling används endast materialet från besöksintervjuerna eftersom antalet respondenter är tillräckliga för att genomföra en kvantitativ analys.

FNES under datainsamling gått till väga med att använda sig av strukturerade intervjuer som leder till att vi kan använda resultatet i en kvantitativ undersökning. En strukturerad intervju, även i vissa fall kallad standardiserad intervju, är i grund och botten då en intervjuare ställer frågor respondenten utifrån ett frågeschema som har fastställts i förväg. De strukturerade intervjuernas mål är att alla intervjuer ska vara likadana och att varje respondent möter samma frågestimuli. Tanken är att intervjuaren alltid ställer och formulerar sina frågor likadant till alla och dessutom i samma ordning som det är i frågeschemat. Målet är att säkerställa att respondenternas svar sedan kan sättas ihop på ett jämförbart sätt (Bryman 2018).

Ofta kan frågorna vara specifika, och olika slags svarsalternativ kan finnas, som ofta kallas för slutna frågor, eller frågor med fasta svarsalternativ.

Dessa sorters surveyundersökningar hör till en av de vanligaste kontext där samhällsvetare använder sig av strukturerade intervjuer (Bryman 2018). Samhällsforskare använder sig ofta av strukturerade intervjuer eftersom det dels underlättar själva frågande, dels underlättar det registreringen av svaren. Detta är enligt Bryman (2018) något som ger intervjuer flera närbesläktade fördelar.

Några vanliga fel som kan hända i samband med surveyundersökningar är: oklart formulerade frågor, vilket tonfall intervjuaren har då hen ställer frågan, att respondenten har missförstått frågan, att respondenten minns fel, intervjuaren registrerar information felaktigt och hur informationen bearbetas exempelvis hur den kodas (Bryman 2018). På grund av en sann variation i svaren och en variation som beror på felaktigheter under surveyundersökningarna, består själva variationen av två komponenter. Därmed är målet att olika felkomponenter ska vara så små som möjligt. Enligt Bryman (2018) har standardiserade intervjuer en fördel i och med att den kan minska två felkällor då det kommer till variationen: tonfallet som intervjuaren använder till frågeställningen och att intervjuaren registrerar informationen felaktigt; eftersom möjligheten för variation i intervjuarens beteendemönster även är mindre. Behovet att eliminera olika felkomponenter är att vi vill vara säkra att det data som samlats in har en sann variation hos respondenterna, i stället för att vi har variation på grund av att hur frågorna ställdes eller hur de olika svaren har registrerats. Även en kombination av dessa två kan förstärka problemet mer.

FNES studie år 2019 gjordes efter riksdagsvalet år 2019 i Finland med en ansikte mot ansikte intervjuenkät (Borg et al. 2020). Intervjuerna skedde 17.04. – 15.07.2019. Riksdagsvaldagen var 14.4.2019. I enkäten deltog personer som hade rösträtt i riksdagsvalet, förutom personer bosatta på Åland. I studien deltog 1598 personer. Enkäten uppfyllde proportionell representation i stickprovet eftersom provet kvoterades enligt områden, kommuntyp, språk, kön och ålder. Finlandssvenskarna representation utgjordes av områden där det svenska språket är betydande, alltså i Nyland, Åboland och Österbotten.

Fördelarna för denna avhandling med att använda detta data är att de har blivit använda i nationella riksdagsvalsundersökningar, och dessa undersökningar har fått ett förtroende för att göras ett flertal gånger, vilket också ger mig förtroende för detta data. Datat är använt av ett flertal samhällsvetenskapliga forskare från olika universitet i Finland, vilket förstärker datas validitet. Dessa strukturerade intervjuer är också gjorda i en sådan utsträckning som jag inte personligen skulle kunna göra inför min avhandling. Därför har jag möjligheten att göra ett större arbete med att använda någon annans data, jämfört med att om jag skulle skapa mitt eget data för denna avhandling.

En population i en analys är varje fall som kan inkluderas i studien (David & Sutton 2016). I denna studie är populationen samtliga röstberättigade i riksdagsvalet 2019. Då populationen är för stor för att man ska kunna undersöka varje fall, bör man i stället välja fram en representativ grupp, alltså gör ett urval ur populationen (David & Sutton 2016). Då skapas en urvalsram som innehåller samtliga enheter i populationen, och urvalet hämtas från den. Det finns olika sorters urvalsmetoder som kan användas i en analys. I detta fall användes FNES av sig ett stratifierat slumpmässigt urval, som bygger på att uppvisandet av en proportionell representation i stickprovet (Bryman 2018). I detta fall är målet att ha ett stickprov som representerar befolkningen så bra som möjligt. Ett stickprov utan exempelvis finlandssvenskar, unga personer eller människor som bor i glesbygden skulle ge förvrängda resultat. I urvalen är också storleken viktig och det finns inga definitiva svar på hur man ska veta när ett urval är tillräckligt stort för att genomföra analysen (Bryman 2018). Ofta är urvalets storlek en balansgång och kompromiss mellan tid, pengar, behovet av precision och andra faktorer. Urvalsstorleken är viktigare i absoluta storleken, i stället för dess relativa storlek. Bryman (2018, s. 238) skriver "ett nationellt sannolikhetsurval på 1000 personer i Sverige kan ha samma validitet som ett likadant urval på 1000 i Storbritannien, trots att folkmängden i Sverige är mycket mindre". Ett större stickprov kan inte garantera en precision av hög grad, och därmed bör det tolkas som att ett större stickprov ökar *sannolikheten* att precisionen i samplet blir större.

Tabell 3 Urvalets representativitet och subgruppernas, alltså beroende variabelernas, underklasser.

Subgrupp	Röstade på Sannfinländarna		Röstade på annat parti	
Kön	Antal	Procent	Antal	Procent
Man	121	65,8	341	38,9
Kvinna	63	34,2	534	60,9
Annat / Vill inte ange	0	0	2	0,2
Sammanlagt	184	100	877	100
Ålder				
18 – 24	11	6,0	54	6,2
25 – 34	23	12,5	93	10,6
35 – 44	27	14,7	127	14,5
45 – 54	41	22,3	112	12,8
55 – 64	33	17,9	131	14,9
65 +	47	25,5	354	40,4
Vill inte ange	2	1,1	6	0,7
Sammanlagt	184	100	877	100
Utbildning	Antal	Procent	Antal	Procent
Grundskola	19	10,3	106	12,1
Kort yrkesutbildning	64	34,8	185	21,1
Yrkesutbildning på institutnivå	32	17,4	165	18,9
Studentexamen	19	10,3	87	9,9
Yrkeshögskola	25	13,6	135	15,4
Universitetsexamen	22	12,0	197	22,5
Vill inte ange	3	1,6	2	0,2
Sammanlagt	184	100	877	100
Boningsort	Antal	Procent	Antal	Procent
Centrum av en stor stad (över 100 000 invånare)	29	15,8	149	17,0
Centrum av en liten stad (under 100 000 invånare)	46	25,0	159	18,1
Förstad eller förort	63	34,2	333	38,0
Kommuncenter eller annan tätort	29	15,8	156	17,8
Glesbygden på landet	16	8,7	75	8,6
Vet ej	1	0,5	5	0,6
Sammanlagt	184	100	877	100

Subgruppen kön är uppdelad i klasserna man och kvinna eftersom övriga kön är så få till antalet bland respondenterna att andra kön inte kan användas i avhandlingen. Inom subgruppen ålder är de värt att nämna att den yngsta klassen har den minsta åldersgaffeln med åldrar från 18 till 24. Antalet respondenter mellan den åldern är endast 11 vilket är bra att hålla i åtanke vid analysen av resultaten. Även om respondenterna är få i den åldersgaffeln är det en intressant åldersgrupp att analysera då ett flertal av de respondenterna har gått till valurnan för första gången. Även bland sannfinländska väljare och utbildnings subgruppen finns det endast 19 respondenter i klasserna grundskola och studentexamen, likadant som subgruppen

boningsort endast har 16 respondenter i klassen glesbygden på landet. I medelvärdesanalysen jämförs samtliga klasser med varandra i subgrupperna vilket även förhindrar missvisningar på grund av att vissa klasser har få respondenter.

I data finns det allt som allt 184 personer som meddelat att de röstat i riksdagsvalet år 2019 och gett sin röst till Sannfinländarna. Av dem är det två som inte har angett sin ålder och tre som inte har angett sin utbildningsgrad. Dessa två, respektive tre, personer tas inte med i analysen i de kategorier som de inte meddelat svar på ålder eller utbildningsgrad. Det fanns 877 respondenter som röstade på ett annat riksdagsparti än Sannfinländarna. Av dessa fanns det två personer som inte angav man eller kvinna som kön, sex personer som inte angav sin ålder, två som inte angav sin utbildningsgrad och fem som inte angav sin boningsort. Samtliga av dessa personer tas inte med i beräkningen i de respektive kategorierna.

7.2. Forskningsdesign

I min analys kommer jag att studera åsikter och värderingar i den sannfinländska väljarkårens subgrupper i riksdagsvalet 2019. Resultatet jämförs sedan med åsikter och värderingar hos de övriga riksdagspartiers väljarkårers subgrupper.

Analysen utgår ifrån en tvärsnittsdesign för att se mönster och samband mellan olika respondenter och variabler. En tvärsnittsdesign innebär att man samlar data ihop från fler än ett fall vid en viss tidpunkt för att kunna skapa en rad kvantitativa eller kvantifierbara data. Detta data ska sedan kunna kopplas till två eller flera variabler med hjälp av man kan hitta mönster och samband då de granskas (Bryman 2018). I en tvärsnittsdesign väljer man ut ett antal grundval av variationen i identifierade variablerna. Ett exempel på det är urvalet av individer eller hushåll enligt ett geografiskt område (David & Sutton 2016).

I detta fall är det Finlands nationella valforskningskonsortium som har samlat ihop data med hjälp av enkäter som gjorts till många riksdagsval i Finland. Denna forskning kommer endast att visa resultat på partiet Sannfinländarna, och kan därmed inte

generaliseras till andra partier, eller till partiets tidigare riksdagsvals väljarattityder. Forskningen kommer dock att jämföra resultatet med övriga riksdagspartiers väljare i de samma politiska konfliktdimensioner som används i denna avhandling.

7.2.1. Variabler

För att besvara forskningsfrågorna om sannfinländska väljarnas möjliga brokighet används oberoende och beroende variabler. De oberoende variablerna är vilket parti som svararen röstade på i riksdagsvalet 2019 uppdelat i subgrupper och beroende variablerna är konfliktdimensionerna som redogörs för nedan. De oberoende variablerna är omkodade till två olika. Den första oberoende variabeln omfattar de respondenter som röstade på Sannfinländarna. Den andra oberoende variabeln inbegriper de respondenter som röstade på ett annat riksdagsparti¹⁶, alltså ihopsatta till en enda variabel. Varken röster på övriga partier eller variabeln som beskriver vilket parti som svararen skulle röstat på ifall hen valt att rösta i riksdagsvalet används inte. Med andra ord är de sovande väljarna i valet inte medräknade i denna analys.

De beroende variablerna är politiska påståenden som respondenterna svarat på. Dessa variabler är omkodade så att skalan för varje variabel skulle ha en samma skala från 0 till 10, där 0 är ”mycket dåligt förslag” och 10 är ”mycket bra förslag”. Vissa av variablerna är omkodade från en skala som tidigare gick från ”helt av samma åsikt” till ”helt av annan åsikt”¹⁷. Dessutom har vissa påståenden skapats med en omvänd skala så att konfliktdimensionernas påståenden har samma riktning i skalorna¹⁸.

Beroende variablerna är sedan kodade ihop till en grupp för varje konfliktidimension. Dessa konfliktidimensioner bygger på politiska frågeställningar bestående av 1 – 6 påståenden. Vilka påståenden som är grupperade med vilka konfliktidimensioner, alltså beroende variablerna, är presenterade i tabellen nedan.

¹⁶ Med andra riksdagspartier menas Centern, Socialdemokratiska partiet, Samlingspartiet, de Gröna, Vänsterförbundet, Kristdemokraterna och Svenska folkpartiet.

¹⁷ I dessa fall har variabeln kodats om från 0 till 5, till 0 till 10.

¹⁸ Exempelvis i konfliktidimensionen elit – folk är frågorna ” Det går att lita på de flesta politiker” och ”Politikerna är det största problemet i Finland” omkodade så att ett högt svar i skalan 0 – 10 innebär misstro till politiker.

Tabell 4 Politiska påståenden som är grupperade till konfliktdimensioner. Konfliktdimensionerna används som beroende variabler.

Invandrarfientlig - invandrarvänlig	
1	Ett mångkulturellt Finland där man förhåller sig tolerant gentemot människor från andra länder
2	Ett Finland med mer omfattande invandring
3	Minoriteter bör anpassa sig till finländska seder och traditioner
4	Generellt sett är invandring bra för den finländska ekonomin
5	Generellt sett påverkas finländsk kultur negativt av invandring
Liberala värderingar – konservativa värderingar	
1	Ett Finland där sexuella minoriteters rättigheter stärks
2	Ett Finland där man stärker den traditionella kärnfamiljens ställning
3	Att ha en stark ledare är bra för Finland även om ledaren tänjer på reglerna för att få saker genomförda
4	Ett Finland där kristna värderingar spelar en större roll
5	Majoritetens vilja bör alltid vara avgörande, även när det gäller minoriteters rättigheter
ekonomisk vänster – ekonomiskt höger	
1	Ett Finland med mer privat företagsamhet och marknadsekonomi
2	Ett Finland med lägre skattetryck
3	Ett Finland med en mindre offentlig sektor
elit – folk	
1	De flesta politiker bryr sig inte om folket
2	Det går att lita på de flesta politiker
3	Politikerna är det största problemet i Finland
enspråkighet – tvåspråkighet	
1	Ett Finland med två starka nationalspråk: finska och svenska
2	Ett Finland där finlandssvenskarnas särställning tas i beaktande
miljö – ekonomi	
1	Ett miljövänligare Finland, även om det innebar låg ekonomisk tillväxt eller ingen tillväxt alls

Konfliktdimensionerna fungerar som de beroende variablerna och de oberoende variablerna är i analysen uppdelade i subgrupperna kön, ålder, utbildningsgrad och bostadsort. Exempelvis subgruppen kön är sedan indelad i klasserna män och kvinnor. Subgrupperna, dess klasser, antal respondenter och procentuella delningen diskuteras i materialkapitlet 7.1.

7.3. Metod

I avhandlingen kommer jag genomföra en medelvärdesanalys av kvantitativt data från Finlands nationella valforskningskonsortium. Analysens syfte är främst att jämföra subgruppernas klasser sinsemellan, men även de övriga riksdagspartiernas väljare analyseras för att ha en jämförelse. För att genomföra analysen kommer jag att använda programmet SPSS för att uträkna korrelationskoefficienternas signifikansvärde. Med hjälp av detta kan jag dra slutsatser om väljarnas attityder har förändrats med ett signifikant värde.

Jämförelsen genomförs med ett Analysis of Variance (ANOVA) test för att undersöka om en variabels medelvärde skiljer sig mellan olika grupper. I detta fall undersöker vi om olika konfliktdimensioner har signifikant olika medelvärden inom subgrupperna. Ett exempel på detta i denna avhandling är analysen av olika åldersklassers medeltal i åsikter om konfliktdimensionen elit – folk. Ett ANOVA-test används i avhandlingen i stället för ett t-test eftersom jämförelsen består flera än två grupper medeltal.

Med hjälp av ANOVA-testen ges ett så kallat F-värde som visar variationen inom grupperna och variationen mellan grupperna. F-värdet jämförs sedan med ett så kallat kritiskt värde som bygger sin grund på hur många respondenter som ingår i analysen. Genom denna jämförelse kan man utläsa ett signifikansvärde som visar om det finns signifikanta skillnader mellan subgruppernas klasser i de politiska konfliktdimensionerna. Detta signifikansvärde är det som främst analyseras i denna avhandling. För ett resultat antas vara signifikant med 95 procent säkerhet ska signifikansvärdet vara under 0,05. Signifikansen kan finnas på tre olika nivåer, 0,05*; 0,001** och 0,001***, där det mest signifikanta resultatet är på 0,001*** nivån. Dessa olika signifikansnivåer är inte helt svartvita, utan även resultat som står nära en nivåns gräns kan tas i beaktande i analysen av resultaten.

7.4. Dataanalys

I SPSS har jag skapat två skilda datafiler, den ena är kodad till att endast innehålla respondenter som har angett sig rösta på Sannfinländarna år 2019, den andra är kodad till att endast innehålla respondenter som har angett sig rösta på något annat riksdagsparti än Sannfinländarna år 2019.

Båda SPSS-filerna är kodade om så att konfliktdimensionerna använder Z-värde, som avgör hur vanlig eller extrem en poäng är genom att analysera hur långt ifrån dess avstånd är från medelvärdet i standardavvikelseenheter. Z-värdet ger möjligheten att analysera även konfliktdimensionernas poäng sinsemellan fastän de från början har olika skalor på grund av deras olika antal politiska påståenden i konfliktdimensionen, eftersom de faktiska poängen omvandlas till standardiserade Z-värden där medelvärde är 0 och standardavvikelsen är 1. Med andra ord kommer medelvärdet att jämföras med varandra, där ett positivt medelvärde betyder ett större stöd för konfliktdimensionen än genomsnittet och ett negativt medelvärde betyder ett mindre stöd än genomsnittet. Standardavvikelsen visar hur mycket spridning det finns kring medelvärden.

De nya påståendevariablerna som alla har samma skala har sedan beräknats ihop till en ny konfliktdimensionsvariabel för varje skild konfliktdimension på SPSS. Med hjälp av de skapade konfliktdimensionsvariablerna beräknades varje subgrupps medelvärde genom en medelvärdesanalys. Varje subgrupps klasser jämförs sedan sinsemellan i varje konfliktdimension. Exempelvis inom subgruppen kön jämförs klassen manliga väljares värden med klassen kvinnliga väljares värden i varje konfliktdimension för att se om det finns signifikant olika resultat.

7.5. Validitet och reliabilitet

Validitet menar i vilken utsträckning ett mätinstrument mäter och beskriver det begrepp som det var menat för (David & Sutton 2016). Olika sätt att forma validitet omfattar ytvaliditet, samtidig validitet, prediktiv validitet, begreppsvaliditet och konvergent validitet (Bryman 2018). På grund av att denna avhandling använder sig

av data som är samlat av FNES och använt sedan tidigare i olika studier kan validiteten antas vara på en god nivå. Materialet som används har skapats genom ansikte mot ansikte intervjuer vilket är en metod som säkerställer validiteten. Dessutom har intervjuerna skapats med åtanke på att få en tillräcklig representation av Finland befolkning med tanke på område, kommuntyp, språk, kön och ålder (Grönlund & Borg 2020).

Även om benämningarna validitet och reliabilitet kan verka vara synonymer, så finner man olika innebörder mellan dem då det gäller bedömningen av mått på begrepp (Bryman 2018). Reliabilitet handlar om måttens och mätningarnas följdriktighet och pålitlighet. Ofta är det inblandat tre viktiga faktorer då man vill ta ställning till om ett mått kan klassas som reliabelt eller inte: stabilitet, intern reliabilitet och interbedömarreliabilitet (Bryman 2018). Reliabiliteten är viktig då ett större fel kommer att påverka analysen av relationen mellan variablerna (David & Sutton 2016). I denna avhandling används Cronbach alfa för att forma reliabiliteten för hur väl variablerna passar ihop i en konfliktdimension. Cronbach alfa används för att analysera hur konsekvent en grupp objekt är internt, där en intern överrensstämmelse beskriver i vilken utsträckning samtliga objekt i ett test mäter samma koncept (Tavakol & Dennick 2011). Resultatet är en summa mellan 0 och 1, där ett högre resultat betyder en högre reliabilitet för att objekten i en grupp mäter samma koncept. I detta fall var det inte möjligt att uträkna Cronbach alfa för miljö – ekonomi konfliktdimensionen då den endast innehåller ett påstående. I de övriga fallen ses summan i tabellen nedan.

Tabell 5 Konfliktdimensionernas värde i Cronbach alfa

Konfliktdimension	Cronbach alfa
Invandrarvänlig – invandrarfientlig	0,84
Liberal – konservativ	0,70
Vänster – höger	0,59
Elit – folk	0,71
Enspråkighet – tvåspråkighet	0,76
Miljö – ekonomi	-

8. Resultat

I detta kapitel presenteras resultatet från den kvantitativa studien om sannfinländarnas väljares åsikter och attityder. Resultatdelen är uppdelad i fyra delar som redogör tur och vist för de olika subgrupperna, kön, ålder, utbildningsgrad och bopingsort. Efter resultatdelen återkopplas resultatet med teorierna och hypoteserna i ett diskussionskapitel. I kapitlen presenteras skillnaderna som hittades i konfliktdimensionerna i den sannfinländska väljarkåren och i de övriga partiernas väljarkårer. En fullständig redogörelse för analysen om Z-score ses i bilaga 1 och samtliga medelvärden som Z-score bygger på ses i bilaga 2. I resultatkapitlet börjar varje subgrupp med resultaten från den Sannfinländska väljarkåren och övergår sedan till resultaten från de övriga riksdagspartiernas väljarkårer.

8.1. Subgruppen kön

I detta kapitel jämförs de sannfinländska väljarnas åsikter i sex olika konfliktdimensioner inom subgruppen kön som är uppdelad i män och kvinnor. Inga andra kön tas i beaktande i studien eftersom andelen respondenter som definierat sig som ett annat kön än man eller kvinna är så få till antal att det inte går att genomföra en statistik analys på dem.

Som det framgår i tabell 6, finns det inom den sannfinländska väljarkåren signifikanta skillnader mellan mäns och kvinnors åsikter i konfliktdimensionerna i två olika konfliktdimensioner: liberal – konservativ och ekonomi – miljö. Kvinnorna är signifikant mer värdeborgerliga än männen på signifikansnivå 0,010**. De sannfinländska manliga väljarna är dock mindre för ett miljövänligare Finland på bekostnaden av ekonomisk tillväxt än vad de sannfinländska kvinnliga väljarna är. Inom den sannfinländska väljarkåren är kvinnorna mer miljövänliga över ekonomisk tillväxt än männen på signifikansnivån 0,05*. Inom subgruppen kön finns inte övriga signifikanta skillnader mellan könens åsikter och värderingar i konfliktdimensionerna.

Tabell 6 Köns signifikanta skillnader i konfliktdimensioner (medelvärdet ges i form av Z-värde och standardavvikelsen är efter medelvärdet inom parentes). SF står för Sannfinländska väljare och Öv. står för övriga väljare.

Konflikt-dimension	Invandrarvänlig- invandrarfientlig	Liberal- konservativ	vänster - höger	Elit- Folk	En- - Tvåspråkig het	Ekonomi - miljö
SF man	0,00 (1,01)	0,13 (1,03)	-0,01 (1,02)	-0,03 (0,99)	-0,05 (1,02)	-0,10 (0,97)
SF kvinna	-0,01 (0,97)	-0,26 (0,88)	0,03 (0,95)	0,06 (1,02)	0,10 (0,94)	0,20 (1,02)
Signifikans	0,896	0,010**	0,747	0,547	0,295	0,042*
Öv. man	0,14 (0,98)	0,13 (1,00)	0,08 (1,03)	0,08 (1,04)	-0,01 (1,06)	-0,18 (1,05)
Öv. kvinna	-0,08 (0,99)	-0,08 (0,98)	-0,04 (0,97)	-0,05 (0,96)	0,00 (0,95)	0,11 (0,94)
Signifikans	0,002**	0,002**	0,058	0,052	0,799	<0,001***

Bland de övriga riksdagspartiernas väljarkårer fanns det signifikanta skillnader mellan manliga och kvinnliga väljares attityder och värderingar i tre konfliktdimensioner, invandrarvänlig – invandrarfientlig, värdeliberal – värdekonservativ, ekonomi – miljö. Två av tre konfliktdimensioner som hade signifikanta skillnader är alltså de samma som fanns hos sannfinländska väljare. Hos de övriga riksdagspartiernas väljare är det männen som har signifikant starkare ställning än kvinnliga väljare att vara för invandringsfientlig, värdekonservativ och ekonomisk tillväxt över miljövarnande. Konfliktdimensionen ekonomi – miljö är signifikant på <0,001*** nivån, medan de två övriga jämförelserna är signifikanta på 0,01** nivån.

8.2. Subgruppen ålder

I subgruppen ålder är respondenterna uppdelade i sex olika ålderskategorier för att kunna få en bred jämförelse mellan väljare. I denna kategori är klassen 18 – 24 den klass med färst respondenter och klassen 65+ den med flest respondenter. Klassen 18 – 24 används även om det finns ett fåtal respondenter eftersom det är intressant att veta politiska åsikter från den grupp som mest nyligen fått rösträtt.

Tabell 7 Ålderns signifikanta skillnader i konfliktdimensioner (medelvärdet ges i form av Z-värde och standardavvikelsen är efter medelvärdet inom parentes). SF står för Sannfinländska väljare och Öv. står för övriga väljare.

Konfliktdimension	Invandrar vänlig - invandrar fientlig	Liberal – konservativ	vänster-höger	Elit-Folk	En-Tvåspråkighet	Ekonomi - miljö
SF 18 – 24	0,29 (0,71)	0,45 (1,29)	-0,40 (1,19)	-0,41 (1,19)	0,03 (1,12)	-0,24 (0,60)
SF 25 – 34	-0,01 (0,93)	-0,27 (1,30)	-0,11 (1,20)	0,06 (1,03)	-0,05 (0,97)	-0,27 (1,03)
SF 35 – 44	0,21 (1,01)	-0,02 (0,90)	-0,04 (0,79)	0,06 (0,96)	-0,44 (0,87)	-0,23 (1,08)
SF 45 – 54	0,16 (0,97)	0,00 (0,91)	0,10 (0,91)	-0,00 (1,01)	-0,17 (0,95)	-0,30 (1,04)
SF 55 – 64	-0,05 (1,03)	0,06 (1,06)	0,15 (1,03)	0,21 (0,89)	0,20 (0,97)	0,22 (1,03)
SF 65 –	-0,28 (1,05)	-0,01 (0,86)	-0,00 (1,01)	-0,11 (1,03)	0,31 (1,02)	0,43 (0,79)
Signifikans	0,247	0,588	0,648	0,556	0,25*	0,002**
Öv. 18 – 24	-0,10 (1,17)	-0,61 (0,85)	-0,40 (1,02)	-0,19 (0,86)	-0,01 (1,00)	0,09 (1,05)
Öv. 25 – 34	-0,33 (0,97)	-0,70 (1,02)	-0,50 (0,95)	-0,21 (0,87)	-0,23 (0,99)	0,22 (0,99)
Öv. 35 – 44	-0,10 (1,09)	-0,45 (0,90)	-0,30 (0,83)	-0,13 (0,96)	-0,16 (0,96)	0,09 (1,04)
Öv. 45 – 54	-0,13 (1,06)	-0,34 (0,96)	-0,36 (0,97)	-0,06 (1,02)	-0,08 (1,12)	0,08 (1,03)
Öv. 55 – 64	0,12 (1,01)	0,24 (0,94)	-0,22 (1,02)	0,10 (0,95)	-0,13 (1,03)	-0,18 (0,99)
Öv. 65 –	0,12 (0,88)	0,44 (0,80)	0,33 (0,92)	0,11 (1,06)	0,19 (0,93)	-0,06 (0,95)
Signifikans	<0,001***	<0,001***	<,001***	0,012**	<0,001***	0,021**

För de sannfinländska väljarna finns det inom subgruppen ålder signifikanta skillnader mellan respondenterna i två olika konfliktdimensioner. Liksom i resultatet om subgruppen kön är den ena konfliktdimensionen ekonomi – miljö. Den andra signifikanta skillnaden bland sannfinländska väljare beroende på deras ålder är i konfliktdimensionen enspråkighet – tvåspråkighet. Åsikterna om ekonomi och miljö är tudelade, sannfinländska väljare mellan åldern 18 och 54 stöder mindre än medeltalet påståendet om ett miljövänligare Finland på bekostnad av ekonomisk tillväxt medan sannfinländska väljare som är över 55 års åldern är mera miljöstödjande än medeltalet. Signifikansvärdet är 0,002**.

Inom konfliktdimensionen om språk är uppdelning tämligen liknande då personer i över 55 års åldern är mera för ett tvåspråkigt Finland än medeltalet, och de övriga åldrarna förutom den yngsta åldersklassen är under medeltalet. Åldersklassen 35 – 44 står dock ut som den klass som har starkast åsikt om ett enspråkigt Finland jämfört med samtliga andra åldersklasser. Konfliktdimensionens signifikansvärde jämfört med sannfinländska väljare och åldersklasser är på 0,5* nivån.

Bland de övriga väljarnas väljarkårer är skillnaderna mellan åldersklasserna signifikanta på 0,001*** nivån i fyra av konfliktdimensionerna och signifikant på 0,01** nivån i två av konfliktdimensionerna. Det intressanta är att åldersklassernas åsikter hos de övriga partiernas väljare är spegelvända jämfört med den sannfinländska väljarkåren inom konfliktdimensionen ekonomi – miljö. Hos de övriga väljarna är de yngre väljarna mer värnande om miljön medan de äldre är mer värnande för ekonomin. Vilket är tvärtemot Sannfinländarnas väljarkår. I språkfrågorna följer de övriga väljarna samma trend som sannfinländska väljare där de äldsta väljarna är mest för ett tvåspråkigt Finland jämfört med de övriga åldersklasserna. I de flesta konfliktdimensioner hos de övriga väljarna kan det från resultatet uträknas att väljare mellan 55 och 65+ tenderar ha signifikant olika åsikter än väljarna mellan åldern 18 och 54.

8.3. Subgruppen utbildningsnivå

Denna subgrupp är uppdelade i sex olika kategorier från den längsta utbildningsnivån grundskola till den högsta utbildningsnivån universitet. Olika nivåer av avklarande av grundskolan är ihopsatta till en enda grundskolekategori, och olika nivåer av universitetsexamina är ihopsatta till kategorin universitetsexamen.

I jämförelse mellan sannfinländarnas utbildningsgrad och attityder samt värderingar i konfliktdimensionerna hittas inte ett enda signifikant resultat. Detta skulle innebära att den sannfinländska väljarkåren har liknande politiska åsikter inom politiska konfliktdimensioner som är vanliga i den finska politiken, med varandra oberoende deras utbildningsgrad.

Tabell 8 Utbildningens signifikanta skillnader i konfliktdimensioner (medelvärdet ges i form av Z-värde och standardavvikelsen är efter medelvärdet inom parentes). SF står för Sannfinländska väljare och Öv. står för övriga väljare.

Konfliktdimension Subgrupp	Invandrar vänlig - invandrar fiendlig	Liberal – konservativ	vänster- höger	Elit- Folk	En- Tvåspråkighet	Ekonomi - miljö
SF Grundskola	0,32 (1,00)	0,25 (0,92)	0,28 (0,81)	0,58 (0,82)	0,36 (0,80)	0,41 (0,90)
SF kort yrkesutbildning	0,10 (0,93)	0,02 (0,75)	0,13 (0,93)	0,11 (0,93)	0,12 (0,94)	0,10 (1,02)
SF Yrkesutbildnings på institutnivå	-0,17 (1,15)	0,14 (1,06)	-0,19 (1,13)	-0,26 (1,02)	0,00 (1,13)	-0,02 (0,91)
SF Studentexamen	-0,26 (0,98)	0,24 (1,06)	-0,07 (1,06)	-0,18 (1,21)	-0,19 (0,94)	-0,32 (0,87)
SF Yrkehögskola	0,11 (0,92)	-0,52 (1,29)	-0,30 (1,07)	-0,20 (0,85)	-0,33 (0,88)	-0,37 (0,89)
SF Universitet	-0,09 (0,95)	-0,05 (1,12)	-0,02 (1,01)	-0,12 (1,14)	-0,14 (1,24)	-0,02 (1,23)
Signifikans	0,412	0,085	0,296	0,059	0,194	0,092
Öv. Grundskola	0,37 (0,83)	0,61 (0,69)	0,50 (1,00)	0,44 (1,10)	0,13 (0,95)	-0,19 (1,04)
Öv. Kort yrkesutbildning	0,28 (1,02)	0,42 (0,87)	0,34 (0,93)	0,34 (1,09)	-0,04 (0,91)	-0,13 (0,93)
Öv. Yrkesutbildning på institutnivå	0,12 (0,95)	0,13 (0,90)	0,15 (0,90)	-0,02 (0,80)	-0,16 (1,01)	-0,03 (1,00)
Öv. Studentexamen	-0,11 (1,01)	-0,50 (0,98)	-0,35 (0,96)	-0,12 (0,95)	0,04 (1,03)	0,19 (0,92)
Öv. Yrkehögskola	-0,20 (0,92)	-0,20 (0,92)	-0,22 (0,86)	-0,19 (0,81)	-0,11 (1,05)	0,00 (1,03)
Öv. Universitet	-0,35 (0,99)	-0,47 (1,01)	-0,40 (0,99)	-0,34 (0,95)	0,16 (1,00)	0,17 (1,01)
Signifikans	<0,000***	<0,000***	<,000***	<0,000***	0,011*	0,004**

Konfliktdimensionen elit – folk inom den sannfinländska väljarkåren är närmast att nå ett signifikant resultat med summan 0,059. Som diskuterat i metodkapitlet är gränsen på 0,5-nivån inte alltid svartvit utan även närliggande resultat kan anses vara signifikant. Dock, skulle det endast vara signifikant på den lägsta nivån. Dessutom är det i synnerhet väljare med grundskola som utbildningsgrad som tydligt står ut med sitt resultat. Sannfinländska väljare med grundskola som högsta utbildningsgrad hade endast 19 respondenter. Därför kan det anses vara en utsträckning med att mena att signifikansvärdet 0,059 ska ses som signifikant. I stället anser denna avhandling att

resultatet visar att det inte finns signifikanta skillnader mellan sannfinländska väljarkårens utbildningsgrad och åsikter inom politiska konfliktdimensioner.

Bland de övriga riksdagspartiernas utbildningsgraden finns det signifikanta skillnader i samtliga konfliktdimensioner. De största skillnaderna finns mellan de högst utbildade och lägst utbildade. Grovt sagt är högre utbildade mer invandringsvänliga, värdeoliberal, ekonomiskt vänster, tillit till politiker och eliten, mer för tvåspråkighet och mer för miljö över ekonomisk tillväxt. Det finns dock inre skillnader som visas i tabell 8 ovan.

8.4. Subgruppen boningsort

Denna subgrupp är uppdelad i fem olika kategorier, från att bo i centrum av en stor stad till att bo i glesbygden på landet. I dessa fall betyder en stor stad en befolkningsmängd på över 100 000 invånare, och en liten stad en befolkningsmängd på under 100 000 invånare.

Mellan sannfinländska väljares boningsort och åsikter samt värderingar inom konfliktdimensionerna fanns inga signifikanta resultat. Det indikerar på att sannfinländska väljare har liknande politiska åsikter inom de vanliga konfliktdimensionerna oberoende på hurdan deras boningsort är. Till skillnad från subgruppen utbildningsgrad hade subgruppen boningsort inte ett resultat som skulle ha varit i närheten att vara signifikant på 0,05* nivån. Väljarnas åsikter är alltså tämligen lika oberoende om de bor i centrum av en stor stad, i glesbygden på landet eller något där i mellan. Det går inte med 95 % säkerhet att fastställa att det skulle finnas en signifikant skillnad i subgruppernas åsikter i politiska konfliktdimensioner beroende på deras boningsort.

Tabell 9 Boningsortens signifikanta skillnader i konfliktdimensioner. (Medelvärde ges i form av Z-värde och standardavvikelsen är efter medelvärdet inom parentes). SF står för Sannfinländska väljare och Öv. står för övriga väljare.

Konfliktdimension Subgrupp	Invandrar vänlig - invandrar fientlig	Liberal – konservativ	vänster- höger	Elit- Folk	En- Tvåspråkigh et	Ekonomi - miljö
SF Centrum av stor stad	-0,08 (0,99)	-0,09 (1,38)	-0,06 (1,16)	-0,12 (1,00)	-0,10 (1,14)	0,00 (0,99)
SF Centrum av liten stad	0,15 (1,10)	0,16 (1,00)	0,02 (0,89)	0,26 (1,03)	0,12 (1,12)	-0,05 (1,00)
SF Förstad / förort	-0,13 (0,92)	-0,05 (0,88)	-0,17 (0,95)	-0,09 (0,89)	0,06 (0,81)	0,04 (0,99)
SF Kommuncenter / tätort	0,11 (1,05)	0,11 (0,74)	0,44 (0,94)	0,04 (1,16)	0,06 (1,02)	-0,15 (1,06)
SF Glesbygd på landet	0,07 (0,98)	-0,23 (1,09)	0,00 (1,13)	-0,22 (0,95)	-0,54 (0,92)	0,22 (1,00)
Signifikans	0,747	0,596	0,163	0,434	0,287	0,867
Öv. Centrum av stor stad	-0,29 (1,13)	-0,51 (1,11)	-0,21 (1,08)	-0,02 (1,02)	0,02 (1,09)	0,22 (1,09)
Öv. Centrum av liten stad	-0,01 (0,96)	0,06 (0,95)	0,07 (0,92)	-0,12 (0,98)	0,01 (0,94)	0,11 (0,91)
Öv. Förstad / förort	-0,04 (0,95)	-0,05 (0,97)	-0,07 (1,03)	0,00 (1,01)	-0,01 (1,04)	-0,02 (0,99)
Öv. Kommuncenter / tätort	0,28 (0,91)	0,38 (0,84)	0,23 (0,88)	0,13 (1,05)	-0,00 (0,93)	-0,13 (0,95)
Öv. Glesbygd på landet	0,18 (0,98)	0,28 (0,84)	0,11 (0,96)	-0,04 (0,76)	0,01 (0,86)	-0,29 (1,01)
Signifikans	<,001***	<,001***	,001***	0,251	0,994	,001***

Mellan boningsort hos de övriga partiernas väljare och attityder samt värderingar inom konfliktdimensioner finns det signifikanta resultat i fyra dimensioner. De signifikanta resultaten är alla på den högsta 0,001*** nivån. Inom konfliktdimensionerna elit – folk och en – tvåspråkighet finns det inte signifikanta resultat. I synnerhet väljare från centrum av stora städer är i sin åsiktsbildning långt i från medeltalet i varje konfliktdimension. Dessutom finns det stora skillnader i åsikterna mellan väljare från centrum av stora städer och väljare från glesbygden på landet och väljare från kommuncenter eller annan tätort. Väljare från förstäder eller förorter och väljare från centrum av mindre städer ligger tämligen nära väljarnas medeltal i samtliga konfliktdimensioner.

9. Diskussion

Högerpopulistiska partier har under de senaste åren fått ett fotfäste i den europeiska politiken och har varit märkvärdigt stora i olika parlament, samt innehaft regeringsmakt i ett flertal stater. I Finland har det högerpopulistiska partiet Sannfinländarna (Puhakka 2012; Herkman 2019; Wiberg 2011) blivit en märkvärdig aktör i finsk politik och lett till behovet att förstå mera om väljarna som röstar på ett högerpopulistiskt parti (see Muddes definition, 2007)

Tidigare forskning har genomförts om samtliga riksdagspartiers väljarkårers åsikter inom olika konfliktdimensioner som är vanliga i den finländska politiken. Studierna har fokuserat på väljarkåren som en helhet medan denna avhandling delar upp väljarkåren i olika subgrupper. De tidigare studierna har visat att den sannfinländska väljarkåren är mer invandringsfientlig, har en mindre tillit till politiker och eliten, kritisk mot ett tvåspråkigt Finland och kritisk mot ett miljövänligt Finland på bekostnad av ekonomisk tillväxt (Suuronen et al. 2020). Syftet med denna avhandling har varit att undersöka Sannfinländarnas attityder och värderingar hos väljarkårens subgrupper med genom de teoribildningar som diskuterats i denna avhandling. Detta har gjorts genom att analysera fyra olika subgrupper i deras väljarkår: kön, ålder, utbildningsgrad och bostadsort. Dessa subgruppers olika klasser (med klasser menar jag exempelvis man och kvinna i subgruppen kön) har jämförts sinsemellan i sex olika konfliktdimensioner som är vanliga i den finländska politiken. För att kunna jämföra resultatet från den sannfinländska väljarkåren har även de övriga partiernas subgrupper jämförts först sinsemellan, och sedan har sannfinländska väljares signifikansvärden jämförts med de övriga väljarnas signifikansvärde. Konfliktdimensionerna som använts var: invandringsvänlig – invandringsfientlig, värdeoliberal – värdekonserverativ, elit – folk, vänster – höger, enspråkighet – tvåspråkighet och miljö – ekonomi

Härefter diskuterar jag de fyra olika subgrupperna och börjar med att se på subgruppen kön. Tidigare internationell forskning har visat att män och kvinnor i

högerpopulistiska partier har haft ganska liknande politiska attityder och värderingar, och har sällan funnit signifikanta skillnader i exempelvis invandringsfrågor (Mudde 2007). Orsaken till att fler män än kvinnor röstar på högerpopulistiska partier har i stället argumenterats att orsakas av att partierna är maskulina till sin natur och lockar därför till sin maskulina väljare som oftast är män (Ralph-Morrow 2020).

H1 tangerade subgruppen kön och var uppdelad i klasserna man och kvinna. Hypotesen var fastställd som att det inte finns signifikanta skillnader mellan sannfinländska kvinnor och män i åsikter om konfliktdimensioner som kan kopplas med högerpopulism. Analysen visade att det fanns signifikanta skillnader i konfliktdimensionerna liberala värderingar – konservativa värderingar och ekonomi – miljö. Det fanns inte signifikanta skillnader i åsikterna om invandring, vilket stöder de tidigare studierna gjorda i internationell forskning om högerpopulistiska partiers väljare, där det sällan har funnits skillnader i åsikter om invandringsfrågor mellan könen. (Mudde 2007). Däremot var det intressant att hitta signifikanta skillnader i liberala och konservativa värdefrågor. Eftersom enligt Hartevelde (et al. 2015) är det personer som anser att de viktigaste politiska frågor är gällande invandring och lag och order som röstar på högerpopulistiska partier. I sådana fall borde både åsikter om invandringsfrågor och frågor om lag och order (konservativa värderingar) ha en liten skillnad mellan manliga och kvinnliga väljare hos Sannfinländarna. Då kvinnliga väljarna har signifikant mer värdeliberala åsikter än männen, skulle det tyda på att Spierings och Zasloves tanke (2017) om att kvinnor inte är dragna till högerpopulistiska partier på grund av att de är mer värdeliberala, har ett värde i sig. Det kunde också ge vikt till tanken om att högerpopulistiska partier drar till sig män som är maskulina (Ralph-Morrow 2020) då konservativa värden som lag och order lätt kan kopplas med tanken om maskulinitet. Men partiets maskulinitet och femininitet och dess påverkan på väljare inom olika partier skulle måsta forskas i en större utsträckning än vad som görs i denna avhandling.

Det fanns inte skillnader i väljarnas åsikter om frågorna om eliten och folket, utan både sannfinländska kvinnliga och manliga väljare var lika skeptiska till politikerna. Detta kan anses vara föga överraskande eftersom det kan antas att populistiska frågor som tillit till politiker i form av "vi" och "dem" är viktiga frågor för ett

populistiskt partis väljare, där populism är en av de tre viktiga tankesätten inom ett högerpopulistiskt parti (Mudde 2007). Det går alltså att bekräfta hypotes 1 endast delvist då inte samtliga konfliktdimensioner gav ett signifikant resultat i analysen mellan könen.

Kvinnliga väljare för Sannfinländarna var även signifikant mer naturvännande över ekonomin än vad de manliga väljarna var, vilket följer samma trend som de övriga riksdagspartiernas väljare hade. Även bland de övriga väljarna var kvinnliga väljare mer naturvännande över ekonomin än vad manliga väljare var. Hos de övriga väljarna var åsikterna mellan män och kvinnor signifikant annorlunda i invandringsfrågor där männen hade mer invandringsfientliga åsikter än kvinnliga väljare.

Slutsatser som kan dras av H1 är att det finns en del åsiktsskiljaktigheter mellan manliga och kvinnliga sannfinländska väljare inom konfliktdimensioner som kan kopplas med högerpopulismen. Resultatet att det finns signifikanta skillnader inom värdefrågor är intressant, eftersom de två övriga konfliktdimensionerna som tangerar högerpopulismen alltså dimensionerna om invandringsfientlighet och tilltro till politiker, inte visar signifikanta skillnader. Med tanke på att högerpopulismen definieras som en ideologi som kombinerar auktoritarianism, nativism och populism (Mudde 2007) skulle det i framtiden vara intressant att forska i om varför det finns skillnader just i åsikter om värdekonserveratism mellan könen, men inte i invandringsfientlighet eller tilliten till politiker. Även den allmänna samhällsliga diskussionen om att Sannfinländarna är besvikna, arga mäns parti kan tolkas på olika sätt med tanke på resultaten. Dels kan det anses stämma då en mycket stor del av väljarkåren är män, dels kan man anse att tanken inte stämmer då även kvinnorna har liknande åsikter som männen i den största delen av politiska frågorna. Resultatet visar att det endast finns vissa skillnader mellan könen i analysen av politiska konfliktdimensioner.

Då vi övergår till subgruppen ålder kan det konstateras att teorier har presenterats om att unga är mer radikala och mindre politiskt aktiva genom traditionella tillvägagångssätt än de äldre åldersklasserna (Dalton 2009). I synnerhet har unga personers politiska deltagande i klimatfrågor i form av protester visat att unga personer deltar i politiken radikalt men också visat att de lyckats organisera sig själva

på ett globalt plan med att orda demonstrationen simultant i olika länder (Wahlström et al. 2019). Ungas politiska åsikter påverkas också genom socialiseringsprocessen av sina vårdnadshavare och närfamilj, även om unga även påverkar de äldre (Tiihonen et al. 2016). Dessutom påverkar familjeförhållanden och familjehändelser ungdomarnas politiska åsikter som kan ta form som att rösta som ens vårdnadshavare eller i proteströstning om en person känner sig missnöjd med ens socioekonomiska ställning i samhället (Siedler 2011).

H2 tangerade väljarnas åldersgrupper. På grund av att i synnerhet ungas politiska deltagande i dagens samhälle syns tydligt i och med exempelvis stora klimatdemonstrationer och klimatrörelser var hypotesen att olika åldersklasser inom sannfinländska väljare skulle ha signifikant olika åsikter i konfliktdimensionen miljö – ekonomi. Av klimatdemonstrationernas deltagare har en stor andel varit ungdomar eller unga vuxna (de Moor et al. 2020) var av det är logiskt att tänka att yngre väljare skulle ha starka åsikter för klimatfrågor än de äldre åldersgrupperna såväl som hos sannfinländska väljarkåren och hos de övriga partiernas väljarkår.

De signifikanta skillnaderna i konfliktdimensionerna bland sannfinländska väljare i subgruppen ålder fanns i resultaten i två dimensioner: en- och tvåspråkighet, samt ekonomi och miljö.

Trots att resultatet visade en signifikant skillnad i konfliktdimensionen ekonomi – miljö hos både sannfinländska väljare och hos de övriga riksdagspartiernas väljare, så hade resultatet en väsentlig skillnad. Bland de övriga riksdagspartiers väljare var ungdomarna mer miljövänliga än de äldre åldersklasserna som det antogs i enlighet med den tidigare forskningen. Men bland de sannfinländska väljarna var unga väljare signifikant mindre värnande om miljön än de äldre åldersklasserna. De sannfinländska unga väljares åsikter är alltså polariserade gentemot de övriga partiernas unga väljare.

Med tanke på att stödet för miljöfrågorna är stort i den unga åldersklassen i de övriga riksdagspartierna verkar Sannfinländarna vara det enda parti för unga åldersklasser att rösta på som inte har ett stort stöd för miljöfrågor. Med andra ord är viljan att

inte satsa på miljön antagligen en viktig faktor för unga som väljer att rösta på Sannfinländarna.

Detta skulle få understöd av tanken om att Sannfinländarna får understöd av väljare som inte är tillfreds med samhällsförändringar eller samhällsstrukturförändringar (Grönlund & Westinen 2012). I detta fall är Sannfinländarna ett parti för de unga väljare som inte stöder klimatrörelsen och protesterar mot tanken om samhällsförändringarna med att rösta på Sannfinländarna. Det kan också ses som ett tecken om en motreaktion mot samhällets kulturförändring som diskuterats av Inglehart och Norris (2016), där sannfinländska unga väljare inte håller med de övriga unga väljarnas åsikter i klimatfrågor. Även frågor som kan kopplas med miljöfrågor som höjning av bensinpriserna (Westinen et al. 2020) kan vara orsaker till ungas väljares val av ställningstagande i denna konfliktdimension.

I dimensionen om tvåspråkighet var det framför allt personer mellan 35 – 44 år som stod ut i resultatet och som var mest emot ett tvåspråkigt Finland. Språkdimensionen gav dock ett signifikant resultat i jämförelsen mellan åldersklasserna. I de övriga konfliktdimensionerna inom subgruppen ålder kunde det inte konstateras signifikanta skillnader bland de sannfinländska väljarna. Signifikanta skillnader fanns i samtliga konfliktdimensioner bland de övriga väljarna. För sannfinländska väljarna visade resultaten inte med 95 % sannolikhet signifikanta skillnader i åsikter mellan åldersklasserna i frågor om invandringsfientlighet, värdekonserveratism, ekonomiskt högerlutande och motsättning mellan folket och eliten.

Det mest intressanta resultatet för H2 var sannfinländska ungas väljares skillnad i åsikter i miljöfrågor jämfört med de övriga partiernas unga väljare. På grund av att de sannfinländska ungas väljarna är mindre värnande av miljön än de övriga ungas väljarna är det möjligt att det är en viktig faktor i valet av parti för de sannfinländska ungas väljarna.

Till följande diskuteras utbildningsgraden som ofta har varit delvist kopplad till klassamhället och har ansetts gå hand i hand med yrkesroll (Suuronen et al. 2020). Den tredje subgruppen och H3 handlade om utbildningsnivån. I den hypotesen antogs det att finns signifikanta skillnader i konservativa och liberala värderingar

mellan hög- och lågutbildade i den sannfinländska väljarkåren. Enligt socialiseringsteorin skulle person genom en socialiseringsprocess forma sin politiska inriktning, som exempelvis personer med en högre utbildning skulle genom sin utbildning oftare kritisera idén om att världen är själv rättfärdigande än personer med lägre utbildning (van de Werhorst & de Graaf 2004). Även definitionen av populism (Mudde 2007) kan tänka sig stöda hypotesen om att lägre utbildade skulle vara mera värdekonserverativa än högre utbildade, då populismen bygger på det glömda vanliga folket och motsättningen gentemot eliten. Där med eliten oftast menas personer med en högre utbildning än det vanliga folket, politiker, eller personer som sitter på samhällsligt sett höga positioner inom kultur.

I analysen hittades dock inte ett endast signifikant resultat mellan sannfinländska väljares utbildningsnivå och åsikter inom konfliktdimensionerna. Resultatet är av intresse i synnerhet då inga skillnader fanns i subgruppen. Exempelvis Inglehart och Norris (2016) menar i sin studie att lågutbildade oftare reagerar starkare mot kultur- och samhällsförändringar. Ändå verkar det inte finnas någon skillnad i politiska åsikter bland sannfinländska väljare beroende på utbildningsnivån, utan såväl personer som har grundskolan som högsta utbildning och personer med universitetsexamen har tämligen lika åsikter i samtliga konfliktdimensioner som är vanliga i den finska politiken. Trots att Sannfinländarna förlorade väljare i lägre utbildningsnivåer jämfört med valet 2015 (Suuronen et al. 2020) och kunde bibehålla en ställning som ett stort parti med hjälp av de nya väljare som de vann från väljare med en högre utbildningsnivå. Detta skifte mellan valen har med andra ord inte splittrat väljarkåren med tanke på utbildningsgraden överhuvudtaget.

Då man korrelerar resultaten med de övriga väljarnas åsikter kan det konstateras att de sannfinländska väljarna är mer invandringskritiska, värdekonserverativa, ekonomiskt höger, mera skeptiska mot eliten, mindre för ett tvåspråkigt Finland och emot ett miljövänligt Finland på bekostnad av en ekonomisk tillväxt. De övriga partiernas väljarkårer hade signifikanta skillnader i alla konfliktdimensioner.

H3 om att sannfinländska lågutbildade väljare skulle vara mera värdekonserverativa än de högre utbildade väljarna kan därmed förkastas. Resultatet är intressant då exempelvis Stubagers (2010) forskning menar att utbildningsnivån är starkt kopplad

till åsikter inom auktoritarianism och libertarianism och stöd för populistiska partier i Danmark. Med tanke på att den sannfinländska väljarkåren har förändrats jämfört med riksdagsvalet 2015 till att innehålla flera väljare med högre utbildning, är det intressant att se att värdekonservatismen ändå är på en liknande mellan alla väljare. Det går med andra ord inte att konstatera att den sannfinländska väljarkåren skulle endast bestå av lågutbildade väljare med värdekonservativa åsikter, utan resultatet visar att den sannfinländska väljarkåren, som har vunnit ett mer brett stöd bland utbildningsnivåerna¹⁹ (Suuronen et al. 2020), har värdekonservativa åsikter genom hela väljarkåren från lågutbildade till högutbildade. Varför finska resultat verkar vara tämligen annorlunda än Stubagers (2010) om Danmark går endast att spekulera om, men det är möjligt att det bottnar i regeringsskiftet år 2017 och ett missnöje i den värdekonservativa regeringen. Därför kan det vara intressant att se hur och om dessa åsikter om värdefrågor i den sannfinländska väljarkåren ändras i nästa val då även regeringen har ändrats till en mer värdeliberal sådan.

Till sist diskuteras subgruppen boningsort. Även väljare med olika boningsorter har i tidigare forskning antagits ha olika åsikter i politiska påståenden (Erlingsson et.al 2020; Rickardsson 2021). Motsättningen mellan stad och periferi ansetts vara en katalysator för periferins missnöje och åsiktsbildning som skulle leda till proteströstning. I dessa fall skulle åsikter hos personer som bor på landet i periferin ses genom ett visat missnöje mot politiker och förändringar i samhällsstrukturer.

I den fjärde subgruppen hade hypotesen motsättningen mellan stad och periferi som grund. H4 var att det finns signifikanta skillnader mellan sannfinländska väljares boningsort och konfliktdimensionen elit – folk. Tanken om det glömda folket i periferin efter den rapida urbaniseringen i samhället har ansetts vara en katalysator för proteströstning och radikalare åsiktsbildning i landsbygden och på mindre orter som blivit förlorarna av globaliseringen (Erlingsson et al. 2020). Det växande missnöjet i glesbygden har ökat och det har setts som en möjlig grund för en anti-etablissemangsrörelse, då de växande storstäder har antagits vara vinnarna av

¹⁹ Sannfinländarna vann i riksdagsvalet 2019 18 % av rösterna som gavs av personer med en högre yrkesskolexamen och 10 % av personer med universitetsexamen. En höjning från tidigare 12 % respektive 6 %.

globaliseringen och samlat på sig makt och en ekonomisk, politisk och kulturell elit (Erlingsson et al. 2020).

I analysen fanns inte ett enda signifikant resultat i jämförelsen mellan boningsorter i samtliga konfliktdimensioner. Till skillnad från subgruppen utbildning, saknade analysen om boningsort även resultat som var så nära 95 % gränsen att det kunde tolkas som signifikanta. Därmed går det inte att fastställa att Sannfinländarna som ett parti som har en väljarkår med olika åsikter i dessa politiska påståenden beroende på deras boningsort. Det finns inget som tyder på att det finns ett större misstro mot politiker på grund av en motsättning mellan stad och periferi, eller på grund av det glömda folket på landsbygden som tröttnat på den styrande eliten i städerna. Utan, rent tvärtemot, kan man konstatera att oberoende om var den sannfinländska väljare bor, i centrum av en stor stad, i en förort eller på landsbygden så är åsikterna liknande i de olika politiska konfliktdimensionerna som exempelvis invandring, synen på eliten och värdekonservatism.

Sannfinländarna är det parti som lyckats jämnats att få röster från olika boningsorter och geografiskt sett i hela landet (Suuronen et al. 2020). Dels beror det på Sannfinländarnas rötter i Finlands landsbygdsparti som hjälper dem få röster i periferin, dels beror det på populära kandidater som ställt upp i stora valområden. Men med tanke på att boningsorten länge har fungerat som en identitetsskapare i den finska politiken (Westinen 2016) är det intressant att den identiteten som skapats i de olika boningsorterna inte tar form på något annat sätt i de politiska frågorna än att inte uppvisa en signifikant skillnad i åsikterna. Då man även tar i beaktanden annan liknande forskning som Rickardssons (2021) studie om Sverigedemokraterna och boningsort, hittade Rickardsson en tydlig korrelation mellan boningsort och benägenheten att rösta på högerpopulistiska partier. Denna samma korrelation hittas inte bland de sannfinländska väljarna, som till skillnad från tidigare forskning är jämnt utspridd bland olika boningsorter och har även liknande åsikter och värderingar i olika konfliktdimensioner och politiska påståenden. Även i denna subgrupp finns det alltså skillnader till den tidigare forskning, liksom det fanns bland utbildningsgrad och högerpopulismen i Danmark.

H4 om att det skulle finnas signifikanta skillnader hos sannfinländska väljares boningsort och åsikter om eliten och folket kan därmed förkastas. Analysen att det inte finns några signifikanta skillnader bland åsikterna i en enda konfliktdimension.

I analysen om de övriga partiernas väljare och åsikter beroende på deras boningsort, hittas flera signifikanta skillnader. Förutom i konfliktdimensionerna angående elit mot folk och en- eller tvåspråkighet, var dimensionerna signifikanta på 0,001-nivån. I de flesta fall är den största åsiktsskillnaden mellan väljare som bor i centrum av stora städer och väljare som i glesbygden på landet. Resultatet visar att personer som bor i centrum av stora städer är, jämfört med personer som bor i glesbygden på landet, tydligt mer invandringsvänliga, mer värdeliberala, mera ekonomiskt vänster och mera för ett miljövänligt Finland. I synnerhet stora skillnader är stödet för värdeliberalism i centrum av stora städer jämfört med alla andra boningsorter. Tanken om att det glömda folket i landsbygden som förlorarna av globaliseringen skulle ha signifikant olika åsikter än övriga boningsorter (Erlingsson et al. 2020) kunde enligt analysen ändras till att det är personer som bor i centrum av stora städer som tenderar att ha olika åsikter än samtliga alla andra boningsorter.

H4 visar oss att vi inte kan konstatera att det skulle finnas skillnader i tilliten till politiker beroende på den sannfinländska väljarens boningsort. Tanken om att landsbygden skulle ha starkare kritiska åsikter till eliten som grundar sig i en proteströrelse kan inte fastställas. Utan liknande kritiska åsikter hittas även i såväl större som mindre städer. Att väljare överlag är mer kritiska mot eliten hos sannfinländska väljare gentemot övriga partiers väljare fastställs redan av Suuronen et al. (2020), men kritiken mot eliten är inte större i något visst geografiskt område. Utan det sannfinländska partiets väljares åsikter är liknande även om de är bosatta i större städer centrum (där övriga partiers väljare är mer värdeliberala och har ett större tillit till politiker) eller bosatta någon annanstans.

Till sist avslutas kapitlet i en kort diskussion om forskningsfrågorna. Diskussionen börjar med FF1:s del som handlade om hur Sannfinländska väljares åsikter och attityder skiljer sig inom subgrupperna. I allmänhet kan det konstateras att partiet inte hade betydliga skillnader mellan subgruppernas värderingar, och färre signifikanta skillnader hittas än det hypotiserades om. De intressanta skillnader som

fanns i resultatet var skillnader inom åsikter om värdekonserveratism hos könen och om miljöfrågor bland åldersklasserna. Kvinnorna och männens åsikter i högerpopulistiska frågor har i tidigare forskning (Mudde 2007) varit tämligen lika i populistiska värderingar, och därför är det intressant att det endast fanns liknande åsikter i vissa högerpopulistiska frågor som om invandringsfientligheten, men inte i värdekonserverativa frågor. För miljöfrågornas del bland åldersklasserna var sannfinländska unga mer emot miljön än de övriga åldersklasserna i partiet, och tydligt mer emot miljöarbete än samma åldersklass för de övriga partierna. Vilket betyder att ett mindre stöd för miljön säkert är en viktig faktor för unga sannfinländska väljare i val av parti. Bland subgrupperna utbildningsgrad och boplatstyp fanns inte signifikanta skillnader vilket är tämligen överraskande med tanke på att tidigare forskning visar dels att lågutbildade har en tendens att vara mer värdekonserverativa (Stubager 2010; Inglehart & Norris 2016), dels att väljare som bor i landsbygden skulle vara mer benägna att stöda högerpopulistiska partier och värderingar på grund av den ökande polariseringen mellan stad och periferi (Rickardsson 2021; Erlingsson et al. 2020).

FF2 omfattade hur sannfinländska väljare skiljer sig internt i subgrupperna jämfört med hur övriga partiets väljare skiljer sig internt i åsikter om konfliktdimensionerna. Resultatet visar att den sannfinländska väljarkåren har tydligt färre skillnader i sitt parti jämfört med de övriga partiernas väljarkåren som en helhet. Bland de övriga väljarna sågs signifikanta skillnader i politiska konfliktfrågor i resultatdelen i de flesta fallen oberoende vilken subgrupp som analyserades. Själva medeltalen var dock i många jämförelser mycket olika då man jämför väljarkåren med varandra. I många fall ser man stora skillnader i vissa subgruppers klassers åsikter om de olika politiska påståendena. Hela resultatet med samtliga medeltal finns i bilaga 2. I framtida forskning kunde det vara intressant att se på samtliga partiets subgrupper skilt för att se hur stora, om några, åsiktsskillnader olika partier har i deras väljarkåren.

Med tanke på att Sannfinländarna har ett brett stöd i alla subgrupper, det vill säga lyckas vinna väljare oberoende personens kön, ålder, utbildningsgrad eller boplatstyp, är det intressant att partiets väljare har så liknande politiska värderingar. Detta är möjligen en skillnad jämfört med övriga högerpopulistiska partier i Norden

som i Sverige (Rickardsson 2021) och Danmark (Stubager 2010), då stödet där för högerpopulistiska partier inte verkar vara lika utbrett bland utbildningsgrad eller boningsort. I Finland hittar väljarna ändå till Sannfinländarna oberoende bakgrund med liknande åsikter om inom högerpopulismen som invandring, värdekonservatism samt eliten och folket. Vilket kan antas tyda på att Sannfinländarna är ett parti som brett lockar väljare som är missnöjda med samhällsförändringens riktning i dagens samhälle. Att ett missnöje med samhällsförändringarna skulle leda till att rösta på högerpopulistiska partier får även stöd av forskningsresultatet av Inglehart & Norris (2016). Missnöjet mot samhällsförändringarna kan ses i ett flertal jämförelser i denna avhandling, där medeltalet i åsikter och värderingar i konfliktdimensionerna för den sannfinländska väljarkårens del är tydligt annorlunda än den övriga väljarkårens snitt.

10. Sammanfattning

Denna studie har undersökt ifall Sannfinländarnas väljargrupp är brokiga i deras åsikter i olika politiska konfliktdimensioner som är vanliga för Finland. Syftet med studien var att forska i om den sannfinländska väljarkåren internt är brokigt efter att ha genomgått stora förändringar som parti under de senare åren. Som studiens avgränsning är riksdagsvalet 2019.

Jämfört med tidigare forskning och teorier om väljares subgrupper var hypoteserna att det inte skulle finnas skillnader i åsikter bland könen, men att det skulle finnas signifikanta skillnader i de övriga subgrupperna: ålder, utbildningsgrad och boningsort.

Resultatet visade dock att det fanns endast vissa olikheter i åsikterna och värderingarna inom subgrupperna kön och ålder. Vi kan inte se skillnader bland de sannfinländska väljarna på basis av boningsort eller utbildning. De skillnader som kunde påvisas inom subgrupperna kön och ålder följde även de samma skillnader som hittades i de övriga partiernas skillnader inom samma subgrupper. Mellan könen hittades åsiktsskillnader inom värdeliberala och värdekonservativa frågor, samt i frågor om miljö och ekonomi. Mellan män och kvinnor fanns inte skillnader i övriga

frågor som kunde kopplas med högerpopulism som frågor om invandringsfientlighet eller tilliten till politiker. Varför just värdeliberala och värdekonservativa frågor delar könen skulle vara intressant att forska om i fortsättningen.

Mellan åldersklasserna kunde det konstateras att det fanns åsiktsskillnader i frågor angående en- och tvåspråkighet, samt i motsättningen mellan miljö och ekonomi. I synnerhet utstående resultat var att sannfinländska unga väljare var mindre för värnande av miljön än de äldre åldersklasserna i partiet, och tydligt mindre för värnande av miljön än unga i de övriga riksdagspartierna. Detta skulle tyda på att en viktig faktor de sannfinländska unga väljarna är just att partiet inte arbetar för miljöfrågor i samma utsträckning som de övriga partierna.

Analyserna för subgrupperna utbildningsnivå och bopingsort gav även intressanta resultat då det inte fanns signifikanta skillnader inom subgruppernas åsikter i konfliktdimensionerna. Alltså kan det konstateras att den sannfinländska väljarkåren inte har åsiktsskillnader mellan låg- och högutbildade eller bland dem som bor i periferin och bland dem som bor i centrum av stora städer, eller någon annan stans. Dessa väljare är lika mycket emot invandring, lika värdekonservativa och har lika liten tillit till politiker. Jämfört med de övriga väljarna har de i de flesta konfliktdimensioner åsikter som är tämligen långt ifrån varandra. Partiet lyckas alltså locka väljare oberoende dessa bakgrunder och som har liknande åsikter inom högerpopulismen, detta kan man anta tyder på att partiet lyckas locka väljare som är missnöjda med de rådande samhällsstrukturerna.

I framtiden skulle forskning som grundar sig på könens val av högerpopulistisk parti vara intressant, då bland sannfinländska män och kvinnor sågs åsiktsskillnader inom konfliktdimensionen värdeliberalism och värdekonservatism men inte i de övriga konfliktdimensionerna som hänför sig till högerpopulism. Enligt Ralph-Morrow (2020) finns det en del studier som forskar i varför kvinnor inte röstar på högerpopulistiska partier, men det finns en avsaknad i varför män är så ivriga anhängare av högerpopulismen. I synnerhet en analys som genomförs med hjälp av teorier om maskulinitet och femininitet som appliceras på högerpopulistiska partier kunde besvara frågan om varför just män är supportrar av högerpopulismen.

Referenser

- Akkerman, A., Mudde, C. & Zaslove, A. (2014). How Populists Are the People? Measuring Populist Attitudes in Voters. *Comparative Political Studies*, 47 (9). <https://doi.org/10.1177/0010414013512600>
- Aslanidis, P. (2016). Is Populism an Ideology? A refutation and a New Perspective. *Political Studies*, 64(IS), 88–104. DOI: 10.1111/1467-9248.12224
- Borg, S. (2011). *Vaalipiirikohtaiset kannatusmittaukset eduskuntavaaleissa 2011*. I Wiberg, M. (2011). *Populismi kriittinen arvio*. Edita, Helsinki.
- Borg, S., Kestilä-Kekkonen, E. & Wass, H. (2020). *Politiikan ilmastonmuutos: eduskuntavaalitutkimus 2019*. Oikeusministeriö.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm, Liber AB.
- Dalton, R. J. (2009). *The Good Citizen. How a Younger Generation is Reshaping American Politics*. CQ Press, Washington DC.
- David, M., & Sutton, C. D. (2016). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- de Moor, J., Uba, K., Wahlström, M., Wennerhag, M. & De vydt, M. (2020). Protest for a future II: Composition, mobilization and motives of the participants in Fridays For Future climate protests on 20-27 September, 2019, in 19 cities around the world.
- Ekman, J. & Linde, J. (2010). *Politik, protest, populism – deltagande på nya villkor*. Liber AB: Malmö.
- Erlingsson, G., Oscarsson, H. & Öhrvall, R. (2020). Landsbygden slår tillbaka? Ingår i: Ulrika Andersson, Anders Carander & Patrik Öhberg (red.) *Regntunga skyar*. Göteborgs universitet: SOM-institutet.
- Feldman, S. (2013). Political Ideology. I: Huddy, L., Sears, D. & Levy, J. *The Oxford Handbook of Political Psychology*. Oxford: Oxford University press, 591 – 626.
- FNES. (2022). *Valforskningskonsortiet*. Internetsida. Hämtad: 09.03.2022. url: <https://www.vaalitutkimus.fi/sv/valforskningskonsortiet/>

Grönlund, K. & Westinen, J. (2012). Puoluevalinta. Ingår i: Sami Borg (red.): Muutosvaalit 2011. Helsinki: Justitieministeriet, 156–188.

Grönlund, K. & Wass, H. (2015). *Poliittisen osallistumisen eriytyminen: Eduskuntavaalitutkimus 2015*. Oikeusministeriö.

Grönlund, K. & Borg, S. (2020). FSD3467 Eduskuntavaalitutkimus 2019. Forskningsmaterial. Internetsida. Hämtad: 09.03.2022. url: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3467>

Hannuksela, V. (2019). *Den högerpopulistiska utmaningen: Hur påverkar högerpopulismens framgång konservativa, kristdemokratiska och socialdemokratiska partiers invandringspolitik i europeiska flerpartisystem?* Progradu avhandling, Åbo Akademi.

Harteveld, E., Van Der Brug, W., Dahlberg, S. & Kokkonen, A. (2015). The gender gap in populist radical-right voting: examining the demand side in Western and Eastern Europe, *Patterns of Prejudice*, 49 (1-2), 103-134, DOI: 10.1080/0031322X.2015.1024399

Hatakka, N. (2019). Populism in the hybrid media system: Populist radical right online counterpublics interacting with journalism, party politics, and citizen activism. (Doktorsavhandling): Åbo Universitet.

Herkman, J. (2017). Articulations of populism: the Nordic case. *Cultural Studies*, 31(4), 470–488. DOI: 10.1080/09502386.2016.1232421

Herkman, J. (2019). *Populismen aika*. Vastapaino, Tammerfors.

Horsti, Karina & Kaarina Nikunen 2013: "The Ethics of Hospitality in Changing Journalism: The Response to the Rise of the Anti-Immigrant Movement in Finnish Media Publicity." *European Journal of Cultural Studies*, 16(4), 480–504

Hänninen, J. & Hänninen, J. (red.) (2010). *Tuhansien aatteiden maa: Ääriajattelu nyky-Suomessa*. WSOY

ID-group. (2022). Identity and Democracy – Members. Internet-sida. Hämtad 13.1.2022.

Inglehart, R & Pippa, N. (2016). *Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash*. HKS Faculty Research Working Paper Series RWP16-026.

Jagers, J & Walgrave, S. (2007). Populism as a political communication style: an empirical study of political parties' discourse in Belgium. *European Journal of Political Science*.

Jungar, A. & Jupskås, A. (2014). Populist radical right parties in the Nordic region: a new and distinct party family? <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12024>

Jungar, A. (2016). *From Mainstream to the margin? The radicalization of the True Finns*. ingår i: Akkerman, T., de Lange, S. L. & Rooduijn, M. (2016). *Radical-Right winged populist parties in Western Europe*. London: 2016.

Jungar, A. (2017). *Populism i Norden, från marginalen mot den politiska mittfåran*. Tankesmedjan Agenda.

Järvinemi, J. (2022). Populist communication among usual and unusual suspects: A longitudinal analysis of the communication of Finnish party leaders during parliamentary elections (2007–2019). *Scandinavian Political Studies*, 1–26. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12223>

Kestilä-Kekkonen, E. (2009). Anti-party sentiment among young adults – Evidence from fourteen West European countries. *Nordic Journal of Youth Research*, 17(2): 145–165.

Kestilä, E. & Söderlund, P. (2007). Local determinants of radical right-wing voting: The case of the Norwegian progress party. *West European Politics*, 30 (3), 597 – 572. DOI:10.1080/01402380701276394

Kestilä, E. & Söderlund, P. (2014). Party, leader or candidate? dissecting the right-wing populist vote in Finland. *European Political Science Review*, 6 (4), 641 – 662. doi:10.1017/S1755773913000283

Kestilä-Kekkonen, E. & Sipilien, J. (2020). Perussuomalaiset eurooppalaisessa vertailussa. Ingår i Borg, S. (red.) , Kestilä-Kekkonen, E. & Wass, H. (2020). *Politiikan ilmastonmuutos: eduskuntavaalitutkimus 2019*. Oikeusministeriö.

Kitanova, M. (2019). Youth political participation in the EU: evidence from a cross-national analysis. *Journal of Youth Studies*, 23, 2020.

Koivulaakso, D., Brunila, M. & Andersson, L. (2012). *Äärioikeisto Suomessa*. Into, Helsingfors.

Kriesi, H. (2014). The Populist Challenge. *West European Politics*, 37(2), 361–378. <https://doi.org/10.1080/01402382.2014.887879>

Laclau, E. (2005). *On populist reason*. London: Verso.

Lipset, S. & Rokkan, S. (1967). *Party Systems, and Voter Alignments*. New York: The Free Press.

Lockwood, M. (2018). Right-wing populism and the climate change agenda: exploring the linkage. *Environmental Politics*, 27 (4), 712-732. <https://doi.org/10.1080/09644016.2018.1458411>

March, L. (2017). Left and right populism compared: The British case. *The British Journal of Politics and International Relations*, 19 (2), 282-303. <https://doi.org/10.1177/1369148117701753>

Mudde, C. (2004). The Populist Zeitgeist. *Government and opposition*, 39 (4), 541-563. <https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x>

Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge University Press, Cambridge.

Mudde, C. (2010). The Populist Radical Right: A pathological Normalcy. *West European Politics*, 33 (6), 1167-1186. <https://doi.org/10.1080/01402382.2010.508901>

Mudde, C. (2011). Radical right parties in Europe: what, who, why? *Participation*, 25 (1) 12 – 15.

Mudde, C. (2014). Fighting the system? Populist radical right parties and party system change. DOI:10.1177/1354068813519968

Müller, J-W. (2017). *Mitä on populismi?* Niin & näin, Tammerfors.

Nurmi, L. (2017). *Perussuomalaisten hajoamisen historia*. Into Kustannus, Helsingfors.

Paloheimo, Heikki (2008): *Ideologiat ja ristiriitavuudet*. Ingår i: Heikki Paloheimo och Tapio Raunio (red.): *Suomen puolueet ja puoluejärjestelmä*. Helsinki: WSOY.

Palonen, E. (2017). *Timo Soinin populismin perusta 1988–2017*. i Palonen, E. & Saresma, T. (red) (2017). *Jätkät & Jytkyt*, Vastapaino, Tammerfors.

Pickard, S. (2019). Young Environmental Activists are Doing it Themselves. *Political Insight*, 10 (4). DOI: <https://doi.org/10.1177%2F2041905819891364>

Puhakka, S. (2012). *Perin suomalainen jytky*. Into kustannus, Helsingfors.

Ralph-Morrow, E. (2020). The Right Men: How Masculinity Explains the Radical Right Gender Gap. *Political Studies*, 70 (1), 2022.

Reinemann, C., Aalberg, T., Esser, F., Strömbäck, J. & de Vreese, C. H. (2017). Populist Political Communication: Toward a Model of Its Causes, Forms, and Effects. Ingår i: T. Aalberg, F. Esser, J. Strömbäck C. H. de Vreese, (red.), *Populist Political Communication in Europe*, 12 – 29, New York: Routledge.

Rickardsson, J. (2021). The urban–rural divide in radical right populist support: the role of resident’s characteristics, urbanization trends and public service supply. *The Annals of Regional Science*, 67, 211–242. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00168-021-01046-1>

Rooduijn, M. & Akkerman, T. (2015). Flank attacks: Populism and left-right radicalism in Western Europe. *Party Politics*, 23 (3), 193-204.

Roodujin, M. (2018). What unites the voter bases of populist parties? Comparing the electorates of 15 populist parties. *European Political Science Review*, 10 (3), 351 – 368. DOI: 10.1017/S1755773917000145

- Rueida, R. (2020). Is populism a political strategy? A critique of an Enduring Approach. *Political studies*, <https://doi.org/10.1177/0032321720962355>
- Ruostetsaari, I. (2011). *Populistiset piirteet vennamolais-soinilaisen puolueen ohjelmassa*. Ingår i: Wiberg, Matti (red.): *Populismi*. Kriittinen arvio. Helsinki: Edita, 2011.
- Ruotsalainen, M. & Saresma, T. (2017). *Monikulttuurisuuskeskustelu suvivirrestä maahanmuutajamyttiin*. ingår i Palonen, E. & Sarsema, T. (2017). *Jätkät ja jytkyt*. Vastapaino, Tammerfors.
- Rydgren, J. & Widfeldt, A. (2004). *Från Le Pen till Pim Fortuyn – populism och parlamentarisk högerextremism i dagens europa*. Daleke Grafiska AB, Malmö.
- Saresma, T. & Tulonen, U. (2020). *Halla-ahon ahdistus ja ironia: ulossulkeva suomalaisuus ja ahdas nationalismi Scripta-blogissa*. ingår i: Nykänen, E. & Rossi, R. (2020). *Suomalaiset ahdistukset : Kansallinen omakuva ja kielteiset tunteet*. Joutsen: Erikaisjulkaisuja, Helsingfors universitet. DOI: <https://doi.org/10.33347/jses.85310>
- Siedler, T. (2011). Parental unemployment and young people's extreme right-wing party affinity: evidence from panel data. *Journal of the Royal Statistical Society*, 174 (3), 737 – 758.
- Sloam, J. (2016). Diversity and voice: The political participation of young people in the European Union. *The British Journal of Politics and International Relations*. 18(3): 521–537.
- Spierings, N. & Zaslove, A. (2017). Gender, populist attitudes, and voting: explaining the gender gap in voting for populist radical right and populist radical left parties. *West European Politics*, 40(4), 821-847. DOI: 10.1080/01402382.2017.1287448
- Stenroos, M. & de Fresnes, T. (2017). ”Halla-aho korostaa kansallismielisyyttä eikä irtisanoudu vanhoista blogiteksteistään – ’Afrikan sarven ihmisaasta’ ei ollut hänestä loukkaavaa kieltä.” Yle Uutiset 11.6.2017, <https://yle.fi/uutiset/3-9663454> (hämtad 16.01.2022)

Stubager, R. (2010). The Development of the Education Cleavage: Denmark as a Critical Case, *West European Politics*, 33:3, 505-533, DOI: 10.1080/01402381003654544

Suhonen, P. (2011) *Mistä perussuomalaiset tulevat?* Ingår i: Wiberg, M. (2011). *Populismi kriittinen arvio*. Edita, Helsinki.

Suuronen, A., Grönlund, K. & Sirén, R. (2020). *Puolueiden äänestäjät*. Ingår i Borg, S. (red.), Kestilä-Kekkonen, E. & Wass, H. (2020). *Politiikan ilmastonmuutos: eduskuntavaalitutkimus 2019*. Oikeusministeriö.

Suomen Uutiset (27-05-2015) 'Silloin oli savusauna ja neljä miestä, Nyt on neljä ministeriä', www.suomenuutiset.fi/silloin-oli-savusauna-ja-nelja-miestä-nyt-nelja-ministeria (hämtad 13-01-2022).

Suomen Uutiset (17-04-2015) 'Maahanmuuttoseminaarissa vedottiin: "Älkää tehkö Ruotsin virheitä, älkää kulkeko Ruotsin tietä"', www.suomenuutiset.fi/maahanmuuttoseminaarissa-vedottiin-alkaa-tehko-ruotsin-virheitä-alkaa-kulkeko-ruotsin-tietä/ (hämtad 13-01-2022).

Suomen vaalitutkimusportaali (2011) 'Puolueiden jäsenmaarien kehitys (ilmoitetut jäsenrekisteritiedot)

Tavakol, M. & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alfa. *International Journal of Medical Education*, (2), 53 – 55.

Tiihonen, A., Kestilä-Kekkonen, E., Westinen, J. & Rapeli, L. (2016). Puoluekannan periytyminen vanhemmilta lapsille. Ingår i: Grönlund, K. & Wass, H. (red) (2016). *Poliittisen osallistumisen eriytyminen: Eduskuntavaalitutkimus 2015*. Oikeusministeriö.

Tikkala, H. (2021). *Analyysi: Halla-aho suitsii perussuomalaisten perinnettä – valta vaihtuu, ennen kuin puheenjohtajasta tulee puoluettaan suurempi*. YLE Uutiset. <https://yle.fi/uutiset/3-11992160> (Hämtad 16.01.2022).

- van de Werfhorst, H. & de Graaf, N. (2004). The sources of political orientations in postindustrial society: Social class and education revisited. *British Journal of Sociology* 55(2), 211–235.
- Velasquez, A. & LaRose, R. (2015). Social Media for Social Change: Social Media Political Efficacy and Activism in Student Activist Groups. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 59(3): 456–474.
- von Schoultz, Å. & Papageorgiou, A. (2021). Policy or person? The electoral value of policy positions and personal attributes in the Finnish open-list system. *Party Politics*, 27 (4), 767 – 778.
- Wahlström, M., Kocyba, P., de Vydt, M. & de Moor, J. (2019). *Protest for a future: Composition, mobilization and motives of the participants in Fridays For Future climate protests on 15 March, 2019 in 13 European cities.*
- Westinen, J., Kestilä-Kekkonen, E. & Tiihonen, A. (2016). *Äänestäjät arvo- ja asenneulottuvuuksilla.* ingår i: Ingår i: Grönlund, K. & Wass, H. (red) (2016). *Poliittisen osallistumisen eriytyminen: Eduskuntavaalitutkimus 2015.* Oikeusministeriö.
- Westinen, J. (2016). *Puoluevalinta Suomessa 2000-luvulla.* Ingår i: Ingår i: Grönlund, K. & Wass, H. (red) (2016). *Poliittisen osallistumisen eriytyminen: Eduskuntavaalitutkimus 2015.* Oikeusministeriö.
- Westinen, J., Pitkänen, V. & Kestilä-Kekkonen, E. (2020). Perussuomalaisten äänestäjäkunnan muutos 2011–2019. Ingår i Borg, S. (red.), Kestilä-Kekkonen, E. & Wass, H. (2020). *Politiikan ilmastonmuutos: eduskuntavaalitutkimus 2019.* Oikeusministeriö.
- Wiberg, M. (2011). *Populismi kriittinen arvio.* Edita, Helsinki.
- Widfeldt, A. (2010). Högerpopulismen: ett växande politiskt fenomen. Ingår i Ekman, J & Linde, J. (2010). *Politik, protest, populism, deltagande på nya villkor.* Liber AB, Malmö.
- Weyland, K. (2001). Clarifying a Contested Concept: Populism in the Study of Latin American Politics. *Comparative Politics*, 34 (1), 1 – 22.

Ylä-Anttila, T. (2017). *The populist toolkit: Finnish populism in action 2007-2016*, Helsinki: University of Helsinki.

Zhirkov, K. (2014). Nativist but not alienated: A comparative perspective on the radical right vote in Western Europe. *Party Politics*, 20 (2), 286 – 296.

Östling, B. (2022). *Sista partimätningen före Ukrainakrisen visar ökat stöd åt Samlingspartiet*. Svenska YLE. Hämtad: 04.03.2022. <https://svenska.yle.fi/a/7-10013692>

Bilagor

Bilaga 1: Z-värdet och standardavvikelsen i analysen

Konfliktdimension	Invandrar vänlig - invandrar fientlig	Liberal – konservati v	vänster- höger	Elit- Folk	En- Tvåspråkigh et	Ekonom i - miljö et
Subgrupp kön						
SF man	0,00 (1,01)	0,13 (1,03)	-0,01 (1,02)	-0,03 (0,99)	-0,05 (1,02)	-0,10 (0,97)
SF kvinna	-0,01 (0,97)	-0,26 (0,88)	0,03 (0,95)	0,06 (1,02)	0,10 (0,94)	0,20 (1,02)
Signifikans	0,896	0,010**	0,747	0,547	0,295	0,042*
Övrig man	0,14 (0,98)	0,13 (1,00)	0,08 (1,03)	0,08 (1,04)	-0,01 (1,06)	-0,18 (1,05)
Övrig kvinna	-0,08 (0,99)	-0,08 (0,98)	-0,04 (0,97)	-0,05 (0,96)	0,00 (0,95)	0,11 (0,94)
Signifikans	0,002**	0,002**	0,058	0,052	0,799	<0,001* **
Subgrupp ålder						
SF 18 – 24	0,29 (0,71)	0,45 (1,29)	-0,40 (1,19)	-0,41 (1,19)	0,03 (1,12)	-0,24 (0,60)
SF 25 – 34	-0,01 (0,93)	-0,27 (1,30)	-0,11 (1,20)	0,06 (1,03)	-0,05 (0,97)	-0,27 (1,03)
SF 35 – 44	0,21 (1,01)	-0,02 (0,90)	-0,04 (0,79)	0,06 (0,96)	-0,44 (0,87)	-0,23 (1,08)
SF 45 – 54	0,16 (0,97)	0,00 (0,91)	0,10 (0,91)	-0,00 (1,01)	-0,17 (0,95)	-0,30 (1,04)
SF 55 – 64	-0,05 (1,03)	0,06 (1,06)	0,15 (1,03)	0,21 (0,89)	0,20 (0,97)	0,22 (1,03)
SF 65 –	-0,28 (1,05)	-0,01 (0,86)	-0,00 (1,01)	-0,11 (1,03)	0,31 (1,02)	0,43 (0,79)
Signifikans	0,247	0,588	0,648	0,556	0,25*	0,002**
Öv. 18 – 24	-0,10 (1,17)	-0,61 (0,85)	-0,40 (1,02)	-0,19 (0,86)	-0,01 (1,00)	0,09 (1,05)
Öv. 25 – 34	-0,33 (0,97)	-0,70 (1,02)	-0,50 (0,95)	-0,21 (0,87)	-0,23 (0,99)	0,22 (0,99)
Öv. 35 – 44	-0,10 (1,09)	-0,45 (0,90)	-0,30 (0,83)	-0,13 (0,96)	-0,16 (0,96)	0,09 (1,04)
Öv. 45 – 54	-0,13 (1,06)	-0,34 (0,96)	-0,36 (0,97)	-0,06 (1,02)	-0,08 (1,12)	0,08 (1,03)
Öv. 55 – 64	0,12 (1,01)	0,24 (0,94)	-0,22 (1,02)	0,10 (0,95)	-0,13 (1,03)	-0,18 (0,99)
Öv. 65 –	0,12 (0,88)	0,44 (0,80)	0,33 (0,92)	0,11 (1,06)	0,19 (0,93)	-0,06 (0,95)
Signifikans	<0,001***	<0,001***	<,001***	0,012**	<0,001***	0,021**

Subgrupp utbildning						
SF Grundskola	0,32 (1,00)	0,25 (0,92)	0,28 (0,81)	0,58 (0,82)	0,36 (0,80)	0,41 (0,90)
SF kort yrkesutbildning	0,10 (0,93)	0,02 (0,75)	0,13 (0,93)	0,11 (0,93)	0,12 (0,94)	0,10 (1,02)
SF Yrkesutbildnings på institutnivå	-0,17 (1,15)	0,14 (1,06)	-0,19 (1,13)	-0,26 (1,02)	0,00 (1,13)	-0,02 (0,91)
SF Studentexamen	-0,26 (0,98)	0,24 (1,06)	-0,07 (1,06)	-0,18 (1,21)	-0,19 (0,94)	-0,32 (0,87)
SF Yrkehögskola	0,11 (0,92)	-0,52 (1,29)	-0,30 (1,07)	-0,20 (0,85)	-0,33 (0,88)	-0,37 (0,89)
SF Universitet	-0,09 (0,95)	-0,05 (1,12)	-0,02 (1,01)	-0,12 (1,14)	-0,14 (1,24)	-0,02 (1,23)
Signifikans	0,412	0,085	0,296	0,059	0,194	0,092
Öv. Grundskola	0,37 (0,83)	0,61 (0,69)	0,50 (1,00)	0,44 (1,10)	0,13 (0,95)	-0,19 (1,04)
Öv. Kort yrkesutbildning	0,28 (1,02)	0,42 (0,87)	0,34 (0,93)	0,34 (1,09)	-0,04 (0,91)	-0,13 (0,93)
Öv. Yrkesutbildning på institutnivå	0,12 (0,95)	0,13 (0,90)	0,15 (0,90)	-0,02 (0,80)	-0,16 (1,01)	-0,03 (1,00)
Öv. Studentexamen	-0,11 (1,01)	-0,50 (0,98)	-0,35 (0,96)	-0,12 (0,95)	0,04 (1,03)	0,19 (0,92)
Öv. Yrkehögskola	-0,20 (0,92)	-0,20 (0,92)	-0,22 (0,86)	-0,19 (0,81)	-0,11 (1,05)	0,00 (1,03)
Öv. Universitet	-0,35 (0,99)	-0,47 (1,01)	-0,40 (0,99)	-0,34 (0,95)	0,16 (1,00)	0,17 (1,01)
Signifikans	<0,000***	<0,000***	<,000***	<0,000***	0,011*	0,004**
Subgrupp boningsort						
SF Centrum av stor stad	-0,08 (0,99)	-0,09 (1,38)	-0,06 (1,16)	-0,12 (1,00)	-0,10 (1,14)	0,00 (0,99)
SF Centrum av liten stad	0,15 (1,10)	0,16 (1,00)	0,02 (0,89)	0,26 (1,03)	0,12 (1,12)	-0,05 (1,00)
SF Förstad / förort	-0,13 (0,92)	-0,05 (0,88)	-0,17 (0,95)	-0,09 (0,89)	0,06 (0,81)	0,04 (0,99)
SF Kommuncenter / tätort	0,11 (1,05)	0,11 (0,74)	0,44 (0,94)	0,04 (1,16)	0,06 (1,02)	-0,15 (1,06)
SF Glesbygd på landet	0,07 (0,98)	-0,23 (1,09)	0,00 (1,13)	-0,22 (0,95)	-0,54 (0,92)	0,22 (1,00)
Signifikans	0,747	0,596	0,163	0,434	0,287	0,867
Öv. Centrum av stor stad	-0,29 (1,13)	-0,51 (1,11)	-0,21 (1,08)	-0,02 (1,02)	0,02 (1,09)	0,22 (1,09)
Öv. Centrum av liten stad	-0,01 (0,96)	0,06 (0,95)	0,07 (0,92)	-0,12 (0,98)	0,01 (0,94)	0,11 (0,91)
Öv. Förstad / förort	-0,04 (0,95)	-0,05 (0,97)	-0,07 (1,03)	0,00 (1,01)	-0,01 (1,04)	-0,02 (0,99)
Öv. Kommuncenter / tätort	0,28 (0,91)	0,38 (0,84)	0,23 (0,88)	0,13 (1,05)	-0,00 (0,93)	-0,13 (0,95)
Öv. Glesbygd på landet	0,18 (0,98)	0,28 (0,84)	0,11 (0,96)	-0,04 (0,76)	0,01 (0,86)	-0,29 (1,01)
Signifikans	<,001***	<,001***	,001***	0,251	0,994	,001***

Bilaga 2: Resultaten av medelvärden i analysen

Medelvärden från analysen vilket senare gjordes om till Z-värden. Varje konfliktdimension har olika skalor. Skalan ses i under konfliktdimensionens titel inom parentes. Skalan bygger på antalet frågor i konfliktdimensionen.

Konfliktdimension	Invandrar vänlig - invandrar fientlig (0-60)	Liberal – konservativ (0-50)	vänsterhöger (0-30)	Elit-Folk (0-30)	En-Tvåspråkighet (0-20)	Ekonomi – miljö (0-10)
Subgrupp kön						
SF man	44,168	31,512	17,957	14,363	8,636	4,272
SF kvinna	43,950	28,073	18,250	15,127	9,428	5,127
Övrig man	29,124	23,810	15,271	10,621	11,621	6,211
Övrig kvinna	26,439	21,582	14,536	9,742	11,702	6,925
Subgrupp ålder						
SF 18 – 24	47,111	34,222	15,727	11,363	9,090	3,909
SF 25 – 34	43,977	27,954	17,386	15,113	8,652	3,826
SF 35 – 44	46,346	30,104	17,812	15,113	6,740	3,925
SF 45 – 54	45,804	30,378	18,625	14,625	8,073	3,731
SF 55 – 64	43,548	30,909	18,939	16,290	9,878	5,181
SF 65 –	41,127	30,195	18,044	13,750	10,425	5,744
Öv. 18 – 24	26,244	16,228	12,547	8,850	11,611	6,888
Öv. 25 – 34	23,447	15,342	12,010	8,693	10,623	7,193
Öv. 35 – 44	26,214	17,817	13,105	9,202	10,944	6,881
Öv. 45 – 54	25,777	18,911	12,754	9,646	11,267	6,857
Öv. 55 – 64	28,946	24,892	16,050	10,740	11,061	6,213
Öv. 65 –	28,905	26,959	16,657	10,813	12,576	6,494
Subgrupp utbildning						
SF Grundskola	47,444	32,447	19,684	19,166	10,684	5,684
SF kort yrkesutbildning	45,233	30,531	18,814	15,500	9,500	4,859

SF Yrkesutbildnings på institutnivå	42,293	31,580	16,933	12,586	8,937	4,500
SF Studentexamen	41,375	32,433	17,656	13,214	7,947	3,684
SF Yrkehögskola	45,260	25,900	16,340	13,020	7,280	3,560
SF Universitet	43,113	29,875	17,931	13,636	8,227	4,500
Öv. Grundskola	31,863	28,642	17,627	12,860	12,311	6,179
Öv. Kort yrkesutbildning	30,837	26,773	16,703	12,285	11,459	6,324
Öv. Yrkesutbildning på institutnivå	28,887	23,854	15,653	9,899	10,903	6,569
Öv. Studentexamen	26,018	17,375	12,804	9,307	11,896	7,126
Öv. Yrkehögskola	25,040	20,381	13,560	8,838	11,133	6,666
Öv. Universitet	23,206	17,629	12,551	7,876	12,436	7,071
Subgrupp boningsort						
SF Centrum av stor stad	43,173	29,538	17,678	13,653	8,413	4,586
SF Centrum av liten stad	45,654	31,700	18,174	16,726	9,500	4,413
SF Förstad / förort	42,717	29,844	17,041	13,879	9,222	4,698
SF Kommuncenter / tätort	45,314	31,321	20,571	15,000	9,206	4,137
SF Glesbygd på landet	44,900	28,343	18,062	12,833	6,250	5,187
Öv. Centrum av stor stad	23,903	17,185	13,578	9,928	11,805	7,187
Öv. Centrum av liten stad	27,302	23,138	15,221	9,292	11,735	6,918
Öv. Förstad / förort	26,912	21,905	14,380	10,121	11,603	6,600
Öv. Kommuncenter / tätort	30,893	26,295	16,122	10,958	11,666	6,326
Öv. Glesbygd på landet	29,600	25,302	15,451	9,816	11,720	5,946